

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
2021. JÚLIUS

b o n u m p u b l i c u m

MÉLTÓSÁG
ÉS FEGYELEM
- BESZÉLGETÉS
DELI GERGELY
DÉKÁNNAL

A FIATALOK TEREPE
LESZ A LÉGIERŐ?

OKLEVÉLÁTADÓ ÜNNEPSÉGEK
NÉGY KAR, HÁROM INTÉZET,
KÖZEL 1500 VÉGZŐS HALLGATÓ

10

év perc interjú

Interjúsorozat az NKE
alapításának 10. évfordulója
alkalmából.

uni.nke

nkeuni

uni.nke

uni_nke

NEMZETI
KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM
LUDOVIKA

11

Oklevéltadó ünnepségek az egyetemen

Taser és expanzív lőszer rendszeresítve!

38 A fiatalok terepe
lesz a légierő?

MOZGALMAS NYÁR, ÚJSZERŰ ŐSZ

Néhány hete új időszak kezdődött mindennapi életünkben. Végre nem kell hazaérnünk este nyolc előtt, beülhetünk egy étterembe, ahol megihatunk egy korsó sört a barátainkkal, sőt részt vehetünk rendezvényeken is. És mindezt maszk nélkül. Számunkra mi sem mutatja jobban ennek a várva várt régi-új időszaknak az eljövételét: ha fellapozzuk a magazint, újra szembejönnek velünk a korábban oly sokat látott konferenciafotók. Az online események időszakában nem volt könnyű dolgunk a magazin tervezőszerkesztése során; most végre használhatjuk a saját eseményeinken készült képeinket. A július az oklevéltadó ünnepségek hónapja. A tavalyi kis csoportokban, kötelező maszkhasználat mellett lezajlott események helyett idén a végzős hallgatók együtt ünnepelhetek szüleikkel. Két hét alatt négy karról és három intézetből közel ezerötszázan vehették át oklevelüket. Mérföldkő, hogy idén kapott diplomát az államtudományi osztatlan mesterképzés első évfolyamának hallgatóit is. A két kar életében más meghatározó eseményt is tartogatott a július: Kovács Gábor dandártábornok személyében új dékán került a Rendészettudományi Kar élére, míg Smuk Pétertől Deli Gergely veszi át az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar vezetését. Lapunk életében is új időszak kezdődik, aminek a következő hónapokban újabb látható jelei lesznek.

Szilágyi Dénes főszerkesztő

TARTALOM 2021. JÚLIUS

02	MOZAIK	24	JÓ ÚTON HALAD A KÖZIGAZGATÁS DIGITALIZÁCIÓJA	38	A FIATALOK TEREPE LESZ A LÉGIERŐ?
06	MÉLTÓSÁG ÉS FEGYELEM – BESZÉLGETÉS DELI GERGELY DÉKÁNNAL	26	A KÖZSZOLGÁLATI TISZTVISELŐK NAPJA	41	FÓKUSZBAN A NÉMET SZÖVETSÉGI VÁLASZTÁS
11	OKLEVÉLTADÓ ÜNNEPSÉGEK AZ EGYETEMEN	27	ELSŐKÉNT MAGYARUL: LUDOVIKÁS TANULMÁNYKÖTET JELENT MEG AZ MI SZABÁLYOZÁSÁRÓL	44	KÖZÉP-EURÓPA KÜLÜGYMINISZTEREI ÚJ FORMÁCIÓBA TÖMÖRÜLNEK
14	BEMUTATTÁK MARTONYI JÁNOS ÚJ KÖNYVÉT	30	BORÍTÉK NÉLKÜL IS TISZTESSÉGESEN! KÖZLEKEDÉSBIZTONSÁGI KAMPÁNY A VILÁGJÁRVÁNYT	46	A MŰANYAG BENNÜNK VAN!
16	VÁR A LUDOVIKA!	32	MENTÁLIS PANDÉMIA KÖVETHETI AZ ÁLLAM ÉS A JOG TÜKRÉBEN	49	TRIANON 100 – TANULMÁNYOK A BÉKESZERZŐDÉS CENTENÁRIUMÁRA
18	70 ÉVES A GENFI KONVENCIÓ	36	ELMÉLET ÉS GYAKORLAT TALÁLKOZÁSA – KOMPLEX BIZTONSÁG	50	TRIANON ÉS A CSALÁDOM ESSZÉKÖTET
20	TASER ÉS EXPANZÍV LŐSZER RENDSZERESÍTVÉ!	38	A FIATALOK TEREPE LESZ A LÉGIERŐ?	52	80 ÉVE BOMBÁZTÁK KASSÁT
22	VIII. BIZTONSÁGPIAC KONFERENCIA ÉS KIÁLLÍTÁS	41	FÓKUSZBAN A NÉMET SZÖVETSÉGI VÁLASZTÁS	55	KÖNYVAJÁNLÓ – AZ INFOTÖRVÉNYTŐL A GDPR-IG
		44	KÖZÉP-EURÓPA KÜLÜGYMINISZTEREI ÚJ FORMÁCIÓBA TÖMÖRÜLNEK	56	FILMAJÁNLÓ – HAZUGSÁGOK MÁGUSA
		46	A MŰANYAG BENNÜNK VAN!		
		49	TRIANON 100 – TANULMÁNYOK A BÉKESZERZŐDÉS CENTENÁRIUMÁRA		
		50	TRIANON ÉS A CSALÁDOM ESSZÉKÖTET		
		52	80 ÉVE BOMBÁZTÁK KASSÁT		
		55	KÖNYVAJÁNLÓ – AZ INFOTÖRVÉNYTŐL A GDPR-IG		
		56	FILMAJÁNLÓ – HAZUGSÁGOK MÁGUSA		

ÚJABB TANÉVET ZÁRT AZ EGYETEM

Az Orczy-parkban rendezett tanévzáró ünnepségen Koltay András rektor összegezte az elmúlt év sikereit és tanulságait. Műveltség, szaktudás, egészség és emberség – ezeket a tulajdonságokat jelölte meg az egyetemi dolgozók legfőbb erényének és feladatának évvértékelő beszédében. Részben az egyetem felelőssége, hogy művelt embereket neveljen a Ludovika történelmi falai között. Ezt a célt szolgálja az idén indított Ludoviceum tananyagcsoport, valamint a Kreatív Tanulás Program is. Koltay András a hagyományok és a történelmi kontinuitás fenntartásának fontosságára is emlékeztetett tanévértékelő beszédében: idén számos emléktábla, emlékhely és szobor került méltó helyre a campus különböző pontjain. Az évvértékelő után átadták a „Tanév embere” díjakat a kimagasló teljesítményt nyújtó munkatársaknak. Az idei díjazottak: Ale Éva (ÁNTK), Jelencsics Imre (HHK), Ackerman Zsolt (RTK), Horváthné Papp Márta (VTK), Bencsik Katalin (NKI), Szlovák Istvánné (GH), Kovács Endre Miklós (RTI).

MINESOTAI VENDÉGEK LÁTOGATÁSA A LUDOVIKA CAMPUSON

A júniusi együttműködési megállapodás aláírását követően a minnesotai St. Thomas Egyetem delegációja, Martin Schlag, a John A. Ryan Intézet Katolikus Tanulmányok Központ igazgatója és Michelle Elizabeth Rash, az intézet programmenedzsere személyesen is ellátogatott a Ludovika Campusra. A vendégeket Koltay András rektor fogadta, akivel az intézményi kapcsolatok bővítésén túl a tervezett jövő évi Freedom, Subsidiarity and Spirit of Gift elnevezésű nemzetközi konferencia szakmai előkészítéséről is egyeztettek. A delegációt Szalontainé Czettisch Barbara főtitkár is fogadta, figyelmükbe ajánlva az egyetemi campus kiemelkedő adottságait, egyúttal felajánlotta segítségét a konferencia sikeres lebonyolítása érdekében. Koller Boglárka nemzetközi rektorhelyettes mellett Nyirkos Tamás filozófus is részt vett azon a találkozón, amelyen a rendezvény tudományos háttéréről egyeztettek.

ORDERED LIBERTY SUMMER SCHOOL

Médiaügyek, természeti jogok, digitális világ – ilyen képzéseket nyújt az Ordered Liberty Summer School, amely az egyesült államokbeli Louisville-i Egyetem Ordered Liberty Programja és a Nemzeti Közszolgálati Egyetem együttműködésében valósul meg. A nyári egyetemnek a Ludovika Campus ad otthont, az előadók jelenléti előadásait a hallgatók online követhetik. Előadói olyan neves magyar és amerikai szakjogászok, akik a közreműködő két egyetem oktatói apparátusát erősítik. Így Koltay András médiajogász, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem rektora mellett Luke M. Milligan és Russell L. Weaver, a Louisville-i Egyetem jogászprofesszorai, valamint szintén NKE-s részről Zódi Zsolt docens és Bartóki-Gönczy Balázs adjunktus szerepel az előadók listáján.

NYÁR A CAMPUSON!

Kapcsolódj ki a főváros szívében, a nyolcadik kerület legkedveltebb parkjában. Érkezz barátokkal vagy családdal, az Orczy-parkban biztosan megtalálsz kedvenc időtöltésed. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem campusa igazi kulturális fellelő, számos hazai és nemzetközi rendezvény helyszíne; idén nyáron a Zenélő Budapest izgalmas előadásait élvezhetik az idelátogatók. A park központi része a tóparton elterülő hangulatos Buttler-terasz, amelynek kínálatában a jégkrémek mellett frissítő limonádék, smoothie-k és street food is elérhető.

ÚJ VEZETŐ A RENDÉSZETTUDOMÁNYI KAR ELÉN

Ünnepi állománygyűlésen búcsúztatták a Rendészettudományi Kar leköszönő dékánját, egyben köszöntötték a kar új vezetőjét. A Ludovika Főépületben tartott ünnepségen Ruzsonyi Péter bv. dandártábornoktól a tisztségben őt váltó Kovács Gábor r. dandártábornok vette át a kari zászlót és a dékáni láncot. Régi emlékeket felidézve búcsúzott Ruzsonyi Péter, aki három évvel ezelőtt ugyanitt, a Széchenyi Díszteremben tartotta székfoglalóját, és kezdte meg második dékáni ciklusát az egyetemen. „Még az első dékánságom idején jött a perspektívaváltás, mikor elkezdtem a karra úgy tekinteni, mint egy élő entitásra, amelynek magam is részese vagyok. Rájöttem, milyen gondos alkotóelemekből áll a kar, s mint minden élő szervezetnek, céljai, vágyai vannak, amelyekre oda kell figyelni, mert az optimális működéshez jól szervezett munkára van szükség” – fogalmazott a dandártábornok. Az RTK frissen megválasztott dékánja köszöntőjében az előtte álló feladatokról beszélt, amelynek alapjait a szaktudás, a hatékonyság, a minőség és a közösség alapelveinek érvényesítésében látja. Utóbbi kapcsán Kovács Gábor úgy véli, hogy egy „sokszínű, de összetartó közösséget kell alkotni, ahol minden résztvevő felismeri helyét és szerepét a rendszerben”. A megválasztott dékán egyik fő céljának a Kreatív Tanulás Program továbbvitelét tartja, s elkötelezett az oktatói, nevelői munka rendszerének teljes megújítása mellett.

TISZTAVATÁS A BUDAI VÁRBAN

Ünnepélyes keretek között, a Szent Korona másolata és a történelmi zászlók előtt, a miniszterelnök és a tábornoki kar jelenlétében tették le a Rendészettudományi Kar hallgatói a tiszti esküt a budai Várban. Az egyetem 2012-es megalakulása óta idén tizedik alkalommal tettek ünnepélyes fogadalmat a kar tisztjelöltjei. Az ünnepségen Orbán Viktor miniszterelnök köszöntötte a végzett tiszteket, és kiemelte, hogy feladatuk és küldetésük megvédeni Magyarországot, a magyar családok és a magyar emberek biztonságát. A kormányfő hangsúlyozta továbbá, hogy a rendvédelmi pályára senki sem kerül véletlenül, hiszen a jelentkezők az alapvető értékeket és indíttatásokat, amelyek a haza szolgálatába lépésre ösztönöznék, elsőként ott-hon kapják meg. Ezért fontos, hogy legyenek magyar családok, amelyek a haza szolgálatára nevelik a gyermekeiket, és olyan fiatalok, akik tudják, mit jelent, milyen értékes a rend, a becsület és a bajtársiasság. Orbán Viktor köszönetet mondott a rendőrségnek a járványhelyzet során nyújtott helytállásáért, amelyben a határrendészeti feladatok ellátásával az esküt tevő hallgatók is részt vettek. Idén 109 fő kezdte meg szolgálatát július 5-én rendőrtisztként, pénzügyőrtisztként, tűzoltótisztként, illetve büntetés-végrehajtási tisztként, hadnagyi rendfokozatban: a rendőrségnél 57 fő, a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál 32 fő, a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság szerveinél 10 fő, a Büntetés-végrehajtási Szervezetnél szintén 10 fő.

TIZEDIK ALKALOMMAL ADTÁK ÁT A LÓNYAY MENYHÉRT-DÍJAT

Idén Őze Gábor, végzős adó- és pénzügyi nyomozó szakirányos pénzügyőrtisztjelölt kapta a Lónyay Menyhért tanulmányi díjat. Az önálló magyar pénzügyőrség megalapítójáról elnevezett elismerést még 2010-ben alapították az átlagon felül teljesítő hallgatók elismerésére. A díjat a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) vezetője, Sors László államtitkár, címzetes egyetemi docens képviselőként Bakai Kristóf Péter pénzügyőr ezredes, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal vámszakmai szakfőigazgatója adta át a NAV vezető munkatársai, valamint a Rendészettudományi Kar (RTK) vezetői és oktatói jelenlétében.

KÜLÖNSZÁMMAL JELENTKEZETT AZ ACTA HUMANA

Tematikus kiadással jelentkezett az Acta Humana – Emberi Jogi Közlemények folyóirat az Alaptörvény elfogadásának 10. évfordulója alkalmából. A bemutatót a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen tartotta a szerkesztőbizottság, a számban egyebek mellett az alkotmánybíráskodás új szerepéről, a bírói függetlenségről és a véleményszabadság alkotmányos védelméről szóló írások kaptak helyet. Az Acta Humana tematikus számába Koltay András rektor a véleményszabadság alkotmányos védelmének kérdéséről írt tanulmányt. A bemutatón elmondta: ebben a kérdésben világos értékmérő van, hiszen az Alaptörvény és más jogszabályok is megfogalmazzák a fő célt: a közügyek vitáinak minél szélesebb szabadsága és az emberi méltóság közti egyensúly megtalálását.

EGYÜTTMŰKÖDÉS A PORTUGÁL INSTITUTO CAMÕESSEL

Koltay András rektor fogadta Portugália budapesti nagykövét, Jorge Roza de Oliveirát, akivel a portugál nyelv oktatása tárgyában együttműködési megállapodást írtak alá. A megállapodás lehetővé teszi, hogy a hallgatók egyetemi keretek között portugál nyelvet tanuljanak. Az egyezmény értelmében a 2021/22-es tanév kezdetétől a Camões Intézet három éven keresztül támogatja a portugál mint idegen nyelv tanításának bevezetését, szélesítve ezzel az NKE idegen nyelvi kínálatát. A ceremónia résztvevői egyetértettek abban, hogy a megállapodás aláírása jó alkalom a portugál nyelvű közösség és az egyetem szakmai kapcsolatainak szorosabbra fűzésére, illetve a későbbi együttműködések megalapozására.

A LUDOVIKA ELLENFORRADALMI FELKELÉSÉRE EMLÉKEZTEK

A Ludovika Akadémia 1918 utáni történetének egyik meghatározó eseményére, az 1919. június 24-én lezajlott ludovikás ellenforradalomra (ami a Tanácsköztársaság megbuktatására szervezett legjelentősebb kísérlet volt) emlékeztek a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen. Az ünnepség részeként megkoszorúzták a Főépület mögött elhelyezett, a harcokban elesett ludovikások tiszteletére emelt emlékoszlopot, amely hiteles másolata az ellenforradalom első évfordulóján állított, majd később eltűnt emlékműnek. Koszorút helyezett el Szabó István államtitkár, Koltay András rektor és Pohl Árpád dandártábornok, dékán, valamint Rozs József honvédtisztjelölt, a hallgatói önkormányzat elnöke. Szintén elhelyezte az emlékezés virágait Somogyi Ákos, a Miniszterelnökség főosztályvezetője, Schmittné Makray Katalin zászlóánya, illetve Bozó Tibor vezérőrnagy, az MH Transzformációs Parancsnokság parancsnoka és Sári Szabolcs ezredes, az MH Ludovika Zászlóalj parancsnoka.

Augusztus elsejével új dékán érkezik az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar élére: Smuk Pétertől a kar vezetését Deli Gergely veszi át. Neve ismerősen csenghet a felsőoktatást ismerők körében, több egyetemen is oktat, nagy népszerűségnek örvend a hallgatók körében; de részt vett az államtudományi osztatlan mesterképzés esküjének megszövegezésében is. Deli Gergellyel dékáni víziójáról beszélgettünk.

● **Hogyan kapta meg a dékáni felkérést?**

Az egész azzal indult, hogy Smuk Péter, a kar jelenlegi dékánja úgy döntött, hazamegy Győrbe, és a Szent István Egyetemen dolgozik tovább, Koltay András rektor pedig szeretett volna megfelelő embert találni a helyére. Korábban többször dolgoztunk kisebb közös projekteken, tanulmányköteten a rektorral, illetve mindketten kapcsolódunk a Jogászklubhoz, ahol most beszélgetünk; de ő tanította a feleségemet a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen is – talán őt jobban is ismeri, mint engem. Még tavasszal kezdeményezett egy beszélgetést, de meglepetésemre ezen nem arról volt szó, hogy a hamarosan megjelenő tanulmánykötetünknek itt legyen a bemutatója, hanem azzal keresett meg, lennék-e az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar dékánja. Korábban volt bennem egy belső hang, amely azt súgta, szívesen lennék dékán, de számomra a győri egyetem lett volna kézenfekvő, hiszen jelenleg is ott oktatok. Fura csavarja a sorsnak, hogy Péter ott lesz dékán, én pedig az ő helyét veszem át.

● **Hogyan került kapcsolatba először a Nemzeti Közszerződési Egyetemmel?**

Téglási András korábbi oktatási dékánhelyettes kért meg, hogy tartsak órát alkotmánybíróági gyakorlat témában a kurzusa keretében. Abban az időben az Alkotmánybíróági Titkárságán dolgoztam, ahova sokan jöttek szakmai gyakorlat keretében, így volt lehetőségem NKE-s hallgatókkal is »

Méltóság és fegyelem

Beszélgetés Deli Gergely dékánnal

megismerkedni. Ezenkívül publikáltam a *Pro Publico Bono* tudományos folyóiratban is, illetve nemzetstratégia témában tartottam előadást a Közigazgatási Továbbképzési Intézetben.

● **Mi volt a benyomása, amikor először besétált a Ludovika Campusra?**

Talán a „rejtélyes” szó, ami leírja az érzést. Tudjuk, hogy korábban a történelmi múltú Ludovika Akadémia működött az egyetem épületeiben, amihez asszociációk kapcsolódnak: egy külön világ, amelyet meg kell ismerni. Hazánkban talán egyetlen egyetemnek sincs klasszikus értelemben vett campusa az NKE-n kívül: vagy annyira benne vannak a városi térben, hogy nincsen körülöttük hely, vagy nem campusnak épültek. A rejtély érzete pedig abból fakad, nem tudjuk, mit találunk a falakon belül. Ha belépünk a főépületbe, egy szűk térbe érkezünk, ahol egy melléklépcsőn kell felmenni az emeletre, ahol egy ajtót találunk. Amint kinyitjuk, elénk tárul az impozáns Széchenyi Díszterem. Maga az épület is erősíti ezt a rejtélyérzetet: nem adja meg könnyen magát.

● **Augusztus 1-én veszi át a hivatalt. Mi lesz az első dékáni teendője?**

Első hivatalos utam Kis Norbert rektorhelyetteshez vezet majd, hiszen ő kulcsemberek az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar életében, korábban dékánként is vezette a kart, így nagy rálátása van az itt zajló munkára. Emellett az elsők között szeretnék megismerkedni az oktatói állománnyal, ami hosszadalmasabb folyamat. Számos szakot és képzést gondoz a kar, ezeket szeretném teljesen átlátni.

● **Az évek során jelentős változások történtek az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar életében. Lehet számítani a közeljövőben ilyenre?**

Amennyire most látom – hat hónap múlva majd beszéljünk újra a kérdésről –, nem a kvantitatív növekedés a feladat, hanem a kvalitatív. Elmélyíteni, rutinszerűvé tenni a dolgokat, mindenhol biztonságban, nagy létszámmal indítani az évfolyamokat, naprakész tananyagot jól felkészült tanárokkal oktatni; így inkább egyfajta elmélyítést látok feladatnak, mint bővítést.

● **Milyen víziója van a karral kapcsolatban?**

Különös figyelmet szeretnék fordítani a fiatal kollégákra, a tanársegédekre és adjunktusokra, segíteni szeretném orientációjukat. Ha középtávon jó egyetemet szeretnénk, őket kell támogatni. A vezető, nagy tapasztalattal rendelkező kollégák jó szakmai színvonalon dolgoznak, számukra biztosítani szeretném a nyugodt kereteket. Emellett fontosnak tartom, hogy minél több nemzetközi tapasztalata legyen a nálunk oktatóknak. Ennek feltételeit az életpályába illeszkedően

valósítanám meg – akár néhány hetes tanulmányútként, részképzésként, de minimum nemzetközi konferencián való részvétel formájában. Ezen túlmenően szeretnék szoros kapcsolatot kialakítani a hallgatókkal: be fogom vezetni a „dékáni ebéd” hagyományát, amelynek helyszíne a Jogászklub lesz. Ennek keretében minden héten vendégül látok majd három hallgatót, akik közül kettőt a kari hallgatói önkormányzat javasol, egyet pedig egy tanszékvezető. Olyan hallgatók számára lesz ez találkozási lehetőség, akik akár jó tanulmányi eredményeikkel, akár sportteljesítményükkel kitűnnek a többi hallgató közül, de olyan hallgató is lehetőséget kaphat, akivel kapcsolatban probléma merül fel, vagy visszaesett a tanulmányi eredménye.

● **Mi a mottója?**

A méltóság és a fejelem. A hallgatóknak és az oktatóknak is tudatában kell lenniük, hogy méltóságteljes munkát végeznek; a fejelem pedig egy modern állam igazgatásában megkerülhetetlen.

● **Korábban említettük, hogy számos képzést gondoz a kar. Ezek egyike az államtudományi osztatlan mesterképzés, amely első évfolyamának végzős hallgatói nemrég vehették át oklevelüket. Mit gondol erről a képzésről?**

Az első évfolyam mérföldkő a kar történetében. Az államtudományi osztatlan mesterképzésnek az NKE gerincének kell lennie. A képzés sikeres elvégzésével doktori címet is szereznek a hallgatók, ami nagy vonzerővel bír, és megadja a méltóságot, amelynek jelen kell lennie az egyetemen. Félig-meddig jogászoknak érezhetik magukat, ezt követően pedig egy-két év alatt ténylegesen is jogi diplomát tudnak szerezni. Érdekesség, hogy az eskü szövegének véglegesítésében szerepet kaptam, és el is fogadták az általam javasolt változtatásokat, így egy kicsit én is bekapcsolódhattam a képzés történetébe.

● **Számos hallgató az alapszak elvégzése után másik egyetemet választ, illetve elmegegy jogot tanulni. Hogyan lehet itt tartani a hallgatókat a magasabb szintű képzésekre?**

A jogi diploma széles spektrumú elhelyezkedési lehetőséget biztosít, így van egy ebből fakadó hátrányunk. Az egyetemünk által kínált szakirányú mesterképzések azoknak valók, akiknek van világos, behatárolt karrierképük, és tudják, milyen irányba szeretnének menni. Nem feltétlen tartom bajnak, ha más felsőoktatási intézményben is tanulnak, azt már inkább, ha valakinek ezen a területen van tudományos ambíciója, és ennek ellenére nem jön vissza hozzánk. Nem probléma, sőt még kívánatos is, hogy megismerjen másik intézményt is, de utána nálunk kezdje meg oktatói pályáját. Ami a jogi diplomával szemben a hátrányunk, az más szemszögből az »

előnyünk is: mivel számos speciális képzést csak az NKE kínál, úgy gondolom, inkább a mi mesterképzéseink fognak elvonni más egyetemről hallgatókat.

● Több felsőoktatási intézményben is oktattott, jelenleg pedig a Széchenyi István Egyetemen tanít. Az NKE-n is találkozhatnak majd Önnel a hallgatók valamilyen kurzus keretében?

A következő félév tantervi struktúrája már kialakult, így a hirtelen váltás miatt erre most nem igazán lesz lehetőségem. Jelenleg a dékáni feladatok ellátása a prioritás, de a jövőben szép lassan szeretnék becsatlakozni az oktatásba is. Egyébként a Horváth Attila professzor által vezetett Állam- és Jogtörténeti Tanszék munkatársa leszek.

● „Ha nem ő oktatja, nem szerettem volna meg a római jogot”; „Azt bírom, hogy az anyag legnehezebb részeit is vicces példákkal magyarázza”; „120 perc alatt egyszer sem jut eszedbe, hogy jó lenne egy szünet” – olvashatjuk egy tanárokat értékelő online oldalon. Milyen oktatónak tartja magát?

Olyan oktató vagyok, aki szereti magát jól érezni oktatás közben, szerintem ez a legfontosabb. Ez nyilván akkor lehetséges, ha a hallgató is jól érzi magát, és van megfelelő interakció. A nagyelőadások során panelrendszert szoktam alkalmazni: a tanév elején beosztom, melyik órán milyen tananyag lesz, ezekhez nyolc-tíz hallgatót társítok, akiknek az adott órára fel kell készülniük. Az előadás folyamán bármikor megállhatok és kérdezhetem őket a tananyagból, nekik pedig egyből reflektálniuk kell. Ez egy kicsit megmozgatja őket, és egyúttal a félév értékelése során is számításba veszem a teljesítményüket. Ezenkívül előadás elején meg szoktam mondani, kiknek a jegyzetét kérem el, hogy lássam, minden fontos részletet el tudtam-e mondani az óra során. A vizsgákon arra vagyok kíváncsi, hogy mit tud a hallgató, és nem arra, hogy mit nem. Olyan hangulatot próbálok teremteni, amelyben mindenki jól tud teljesíteni. Alapvetően jószívű vagyok, de ha valaki nem éri el az elégséges szintet, akkor nem félek buktatni. Egy-két jól irányzott kérdéssel tökéletesen be lehet lőni a tudásszintet.

● Mivel lehet megfogni a mai 18–19 éves fiatalokat, hogy államtudományi területen tanuljanak tovább?

Ennek a generációnak az életében markáns élmény a pandémia. Nem annyira jelentős a miénkben – a 30–40-es generációban –, hiszen a nagy sorsfordító életeseményeken már túl vagyunk: leérettségiztünk, diplomát szereztünk, családjunk van, dolgozunk; sok mindent átéltünk a maga normális módján. A 18–19 évesektől a pandémia megvonta a normális érettséget, a normális gölyatábor, a normális

*Az állami pályára
– legyen az közigazgatási,
rendvédelmi, honvédelmi
vagy vízügyi – felkészülni
elhivatott, nemes feladat.*

egyetemet. És hogy ez hogy jön a kérdéshez? Abba kell belegendolnunk, ki segített ebben a helyzetben. Az állam. Az új világstruktúrában az államnak a polgárai oldalán kell állnia, és ezt mérlegelve a fiataloknak meg kell érteniük, mi is az, és hogy az állam a legfőbb szövetségese a polgárainak. Az állami pályára – legyen az közigazgatási, rendvédelmi, honvédelmi vagy vízügyi – felkészülni elhivatott, nemes feladat. Méltóság és feyelem kell hozzá.

Szerző és fotó: Szilágyi Dénes

OKLEVÉLÁTADÓ

Ünnepségek az egyetemen

Víztudományi Kar

Az oklevélátadó ünnepségen Bíró Tibor dékán méltatta a végzett hallgatók teljesítményét és az oktatók helytállását. Szólt a karon tervezett fejlesztésekről is, amelyeknek köszönhetően az európai vizsgadálkodás legkorszerűbb eszközeivel rendelkezhet majd a bajai mérnökképzés. A rendezvényen először adták át a Zsuffa István-emlékérmet, amelyet Barkász Sándor vehetett át. Kiemelkedő szakmai és publikációs tevékenysége elismeréseként kari tanácsi dicséretben részesült Bába Barnabás József környezetmérnök szakos hallgató, és közösségépítő munkája elismeréseként Homoki-Nagy Simon, a kari hallgatói önkormányzat általános alelnöke. A Víztudományi Kar dékánja dékáni dicséretben részesítette Horváthné Papp Márta mesteroktatót, a tehetséggondozás és a hallgatói utánpótlás érdekében végzett munkája; Dr. Knisz Judit tudományos főmunkatársat kiemelkedő kutatói tevékenysége; valamint Nagy Andrea rendezvényszervezőt kiemelkedő rendezvényszervezői tevékenysége elismeréséül. Egyetemi Közösségi Díjat vehetett át Farkas András környezetmérnök.

Nemzetbiztonsági Intézet

A Nemzetbiztonsági Intézet hallgatói ebben az évben is a Hadtudományi és Honvédtisztképző Karon zajló nemzetbiztonsági mesterképzésen, a Rendészettudományi Karon zajló polgári nemzetbiztonsági alap- és mesterképzésen, valamint a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat és az NKE együttműködésében szervezett felsővezetői nemzetbiztonsági tanfolyamon vettek át diplomát az egyetem, az érintett karok és a szolgálat vezetőitől. A Szent László-kápolnában tartott ünnepségen Koltay András rektor arról beszélt, hogy békeidőben is garantálni kell a nemzet biztonságát, ami Magyarországon azért különleges, mert nálunk a nemzet és az állam határai nem esnek egybe, ez pedig tovább bonyolítja e titokzatos világ tagjainak munkáját is. A rektor szólt azokról az új típusú kihívásokról, amelyek új eljárásokat, megoldásokat kívánnak ezen a területen is. Az ünnepi beszéd után a végzett hallgatók átvették diplomájukat, közülük a kiemelkedő tanulmányi eredményt elértet a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat, a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat és a Terrorellhárítási Központ emléktárgyak átadásával ismert el.

Rendészettudományi Kar

A Rendészettudományi Kar két ünnepség keretében búcsúzott végzős hallgatóitól. Az előbbin a nappali munkarendben végzett hallgatók kaptak oklevelet többek között a migrációs, a bűnügyi nyomozói, a közlekedésrendészeti és a közrendvédelmi szakirányról, valamint átvették diplomájukat a Katasztrófavédelmi Intézet nappali és a levelező munkarendű végzősei is. Christián László ezredes, oktatási rektorhelyettes a végzős hallgatókhoz szólva kiemelte: az elmúlt év bizonyította a hallgatók és oktatók rátermettségét, akik tanulmányi kötelezéseik teljesítése mellett az első sorban küzdve vették ki részüket a járvány elleni harcból. Az oklevélatadókon a hagyományoknak megfelelően kiosztották a kimagasló munkát végző hallgatóknak, oktatóknak járó elismeréseket. A Vitéz Roncsik Jenő-emlékplakett bronz fokozatát Kasi Vanessza Mária tűzoltótisztjelölt; az emlékplakett ezüst fokozatát Mohács Gábor tűzoltó őrnagy, arany fokozatát pedig Muhoray Árpád nyugállományú polgári védelmi vezérőrnagy vehette át. Elismerésben részesült kiemelkedő tanulmányi eredménye miatt Héczey Nikoletta rendőrtisztjelölt és Cselenyák Judit pénzügyőrtisztjelölt.

A Pro Juventute Díjat Obbágy Tamás pénzügyőr végzős hallgató vehette át, míg Egyetemi Szakmai Ösztöndíjban részesült Dobó Judit végzős rendőrhallgató. A Kulturális Ösztöndíjat Gerencsér Gergő és Tóth János hallgatóknak ítélték oda, a Hallgatói Tudományos Ösztöndíjban pedig Héczey Nikoletta végzős rendőrhallgató részesült. A Nemzeti Közsolgálati Egyetem „jó tanuló, jó sportoló” díját Tóth János tűzoltótisztjelöltnek, az egyetemi díjat pedig Gulyás Michelle rendőrtisztjelöltnek ítélték oda. A kar második ünnepségén a levelező munkarendű hallgatók vehették át okleveleiket.

Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar

Hosszú idő után először vehették át együtt a kar civil és hivatásos hallgatói a végzettségüket igazoló oklevelüket; többek között katonai vezetői, katonai üzemeltetői, katonai műveleti logisztika mesterképzési szakon, nemzetközi biztonság- és védelempolitika alap- és mesterképzési szakon, védelmi infokommunikációs rendszertervező mesterképzési szakon, valamint katonai felsővezető és radikalizmus és vallási szélsőségeség szakirányú továbbképzési szakon. Az ünnepségen Koltay András rektor a nemzet szeretetének fontosságára, Magyarország és a magyar emberek szabadságának védelmére emlékezett. Úgy véli, azok, akik a Ludovika történelmi hagyományokat őrző falai között folytatják tanulmányaikat, később képesek lesznek eligazodni az egyre bonyolultabb és összetettebb biztonsági kihívásokat tartogató világban. Az egyetem és a kar vezetése Hadik András-szabályát adományozott Szenes Zoltán nyugállományú vezérezredes, egyetemi tanár részére. A „jó tanuló, jó sportoló” kari díjat idén Kota Gabriellának ítélték, míg miniszteri elismerésben részesítették Kranczicki József alezredes. Az oklevelek átadását követően Pohl Árpád dandártábornok búcsúzott a végzős hallgatóktól. Ruzsin-Szendi Romulusz vezérőrnagy, a Magyar Honvédség

Parancsnoka emléktárgyat adományozott Szönyegi János ezredes részére. Pohl Árpád dandártábornok Primus Inter Pares-díjat adományozott Sánta Gábor ezredes részére, Liu Xiao Guang ezredes pedig Hadtudományi Emlékplakettel jutalmazta. Az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat idén is díjazta a végzős hallgatók tevékenységét: Haiszky Edina Julianna Pro Juventute-díjat vehetett át, Egyetemi Szakmai Ösztöndíjban Németh Csenge, Hallgatói Tudományos Ösztöndíjban pedig Mészáros Kinga részesült. Az EHÖK a Hallgatói Sport- és Kulturális Ösztöndíjat Gergács Enikő, Kota Gabriella és Tóth Milán hallgatóknak ítélte oda. A kar honvédtisztjelöltjei az augusztus 20-i tisztavatást megelőzően vehetik majd át diplomájukat.

Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar

Az oklevélatadó ünnepségen államtudományi osztatlan mesterképzési szakon, közigazgatás-szervező és nemzetközi igazgatási alapképzési, közigazgatási, fejlesztéspolitikai programmenedzsment, International Public Service Relations, közgazdálkodás és közpolitika, nemzetközi közszolgálati kapcsolatok, továbbá a nemzetközi tanulmányok mesterképzési szakokon végzett közel 300 hallgató vehette át oklevelét. Koltay András rektor köszöntőjében elmondta, hogy az idén végzettek nehezített körülmények között szerezték meg diplomájukat, és úgy véli, ezzel is bizonyították, hogy megvan bennük az erő, a hit és az elszántság, hogy legjobb tudásuk szerint építsék a jövőt. Orbán Balázs miniszterhelyettes hangsúlyozta: tíz évvel ezelőtt létrehozták a Nemzeti Közsolgálati Egyetemet, a közszolgálati képzés egységes intézményét, végrehajtották a rendszerváltás óta legnagyobb campusfejlesztést, és most kapják meg a diplomájukat azok, akik az újonnan indított államtudományi képzésben részesültek. *„Folyamatosan zajlik az intézmény és az oktatási rendszer tudatos fejlesztése, és talán mindezek eredményeként a felvételi számok igen kedvezően alakultak idén: 24%-kal nőtt a hozzánk jelentkezők száma, ami felülmúlja a felsőoktatásba jelentkezők számának 11%-os növekedését, ráadásul az NKE-re jelentkezők közel 71%-a első helyen jelölte meg az egyetemet, míg más intézményeknél ez a szám alacsonyabb”* – fogalmazott Orbán Balázs. Smuk Péter ünnepi beszédében erkölcsi és szakmai útravalóval látta el a hallgatókat. Beszélt a kar kétéves múltjáról, amelyről úgy véli: *„Az ÁNTK képzései hosszú távon is sikeresek lesznek, mert megfelelő keretet tudnak biztosítani a tanuláshoz és az oktatáshoz.”* Idén is díjazták a kimagasló teljesítményt nyújtó oktatókat, munkatársakat

és hallgatókat. Biró Marcell államtitkárt és Lentner Csaba egyetemi tanárt Magyary Zoltán-emlékéremmel, Kelemen Ferencet, az egykori Államigazgatási Főiskola első főigazgatóját posztumusz Lőrincz Lajos-emlékgűrűvel, Gazdag Ferenc professor emeritust a Batthyány Kázmér-emléktoll ezüst fokozatával, Szemlér Tamás egyetemi docenst és Kárpáti Janka Judit osztályvezetőt pedig Pro Publico Bono kitüntetéssel jutalmazták. Dékáni Dicsérő Oklevelet vehetett át Pásztor Szabolcs docens, Kovács Milán, a dékáni hivatal munkatársa, valamint Apró Richárd hallgató. Kari Tanácsai Dicsérő Oklevélben részesült Gorosics Dóra, Németh Eszter és Szaplóczay Eufémia hallgató. A Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság Hallgatói Díját Dancsok Petra hallgató kapta. Az EHÖK Egyetemi Közösségi Díját Kosztrihán Dávid érdemelte ki, a Pro Juventute Ösztöndíjat Vladár Veronika, a Hallgatói Tudományos Ösztöndíjat Dub Máté, a Hallgatói Sport- és Kulturális Ösztöndíjat Gáspár Júlia, az Egyetemi Szakmai Ösztöndíjat pedig Kiss Rebeka vehette át.

Közigazgatási Továbbképzési Intézet

16 szakon összesen 337 hallgató vehette át oklevelét a Közigazgatási Továbbképzési Intézet kibocsátó ünnepségén. Koltay András rektor ünnepi beszédében kiemelte a szakmai közösségépítés fontosságát a továbbképzések esetében. *„Bízunk benne, hogy az itt töltött idő arra is alkalmat teremtett, hogy szakmai és baráti kapcsolataikat formálják”* – hangsúlyozta. Uzsák Katalin, a Miniszterelnökség területi közigazgatás működtetéséért felelős helyettes államtitkára elmondta, a szolgáltató és ügyfélbarát közigazgatás egyik alappillére a jól képzett apparátus. *„A versenyképes közigazgatás alapvető*

tényezője a versenyképes államnak, amelynek megteremtésében komoly mérőföldkő volt a Nemzeti Közsolgálati Egyetem 2012-es megalapítása” – hangsúlyozta az államtitkár. Kis Norbert záróbeszédében kiemelte, a jövőre nézve igazi veszélyben van a valódi emberi kapcsolatok megőrzése, s ezalatt értjük az emberi tudás átadását, az emberi közösségeket, amelyen az emberi munka értékteremtő erejét értjük, magyarázta. Ebből adódóan az emberi kihívás válsága az emberi munka és az értékteremtés távolodásából ered, hangsúlyozta, így őrizni kell az olyan fórumokat, ahol valódi tudásátadás zajlik, az egyetem pedig ilyen.

Szerző: Pap Melinda, Szilágyi Dénes, Tasi Tibor, Zavodnyik Blanka

Fotó: Szilágyi Dénes

Bemutatták Martonyi János új könyvét

„Bár Európában léteznek közös értékek, van európai identitás is, de a közösség csak akkor lehet működőképes, ha tiszteletben tartja tagjai eltérő nemzeti identitását és kulturális hagyományait” – jelentette ki Martonyi János volt külügyminiszter, az NKE egyetemi tanára Nemzet és Európa című új könyvének bemutatóján. A Főépület Széchenyi Dísztermében tartott eseményen Koltay András rektor arról beszélt, hogy a műben Magyarország és Európa jövőjét a jelenben, valamint közép- és hosszú távon meghatározó témák jelennek meg.

Martonyi János *Nemzet és Európa* című kötete egy sorozat negyedik darabja, amely Európa közös identitásának újbóli felfedezéséről, keresztény gyökereink hangsúlyozásáról és egymás hagyományainak tiszteletéről szól. Olyan kérdéseket feszeget, hogy a szuverén nemzetek együttműködése vagy az Európai Egyesült Államok az üdvözítőbb-e, de szól egyebek mellett a felértékelődő közép-európai térségről és a V4-ek szerepéről is. A Ludovika Főépületben tartott bemutatón Koltay András rektor utalt arra, hogy a mű már a negyedik hasonló tematikájú kötet a sorban, előző darabja kapcsán pedig olyan együttműködés indult el, amelynek eredményeként Martonyi János „odaadással” és „alázattal” segíti az egyetemépítő munkát. „A *Nemzet és Európa* című kötet az állandóság üzenete, egy olyan konzervatív világszemlélet jelenik meg benne, amely a változások közepette is megadja a világ stabilitását és az értékállandóságot” – fogalmazott Martonyi János. Az NKE professzora hozzátette: a tanulmányok több mint 90 százalékát nem külügyminiszteri hivatali idejében írta, így az nem egy politikus írása, inkább egy jog és jogtudomány

iránt érdeklődő emberé, akit érdekel Közép-Európa és a Kárpát-medence, saját nemzetének sorsa, vagyis a kérdés: mi lesz a magyarsággal?

A bevezető után Koltay András rektor kérdezte a szerzőt az európai és nemzeti identitás egymást támogató erejéről, de arról is, hogy része-e az egységes európai identitásnak a keresztény identitás, illetve a jog szerepéről és Európa jövőjéről is. Mint válaszában Martonyi János kifejtette: az identitásháborút nem a jobbközép, keresztény konzervatív tábor kezdte, hanem a baloldal, amely a zsugorodó munkásosztály helyett a kisebbségek körében keresett politikai támogatókat, azaz az identitást politikai eszközként használta fel. Magyarország soha nem vitatta az Európai Unióról szóló szerződés második cikkelyében szereplő alapértékeket, mint a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság és az emberi jogok tisztelete. Vita nem ebben van, hanem a „leegyszerűsített, eltúlzott és meghamisított” értelmezésben. „Léteznek ugyan közös európai értékek, még

RÉSZLET A LUDOVIKA.HU-N MEGJELENT RECENZÍÓBÓL

A kötet „három fejezetre bontva összesen 25 esszét és tanulmányt tartalmaz, amelyből kirajzolódik a volt külügyér – a kötet ajánlóját jegyző Stumpf István szavaival élve – »hazafisága, a nemzeti identitásra épülő, euroatlanti elkötelezettségű magyarsága«. E kötetet nem csupán a téma szorosan vett szakértőinek, de azoknak is érdemes lesz a kezükbe venni, akiket foglalkoztatnak a közelmúlt történelmi eseményei, az euroatlanti integráció lehetséges forgatókönyvei, illetve a világkereskedelem mai dilemmái – magyar szemzőgből vizsgálva. A kötetből is előviláglik, hogy az Európai Unió komoly krízishelyzetekben eddig nem igazán tudott megnyugtató megoldásokkal szolgálni, így mindig előbbre kellett lépniük a nemzetállamoknak. Martonyi János két, mindannyiunk számára eleven példát

mutat be ennek kapcsán: az egyik a 2015-ös migrációs, a másik pedig a jelenlegi koronavírus-válság. E krízishelyzetek egyfelől újra és újra biztatják a még szorosabb integrációt szorgalmazókat, ugyanakkor egyre messzebbre szól azok hangja, akik szerint előre borítékolható a vágyott Európai Egyesült Államok kudarca. Ebben, az Unió lehetséges jövőjét firtató folyamatban a közép-európai térség geo- és biztonságpolitikai szempontból felértékelődött. Martonyi ítélete egyértelmű e kérdésben: az EU jövőjének kialakítása nem történhet meg a V4-ek intenzív közreműködése nélkül. Hiszen épp az együttműködésben hívó, de az önrendelkezést fel nem adó államok unión belüli együttműködésének egyik sikertörténete a visegrádi csoport megerősödése.”

az sem baj, ha ezeket néha eltérően értelmezzük, ám a közösség csak akkor működőképes, ha tiszteletben tartjuk az egyes országok eltérő kulturális hagyományából fakadó különbségeket, így a legfontosabb közösségi identitás a nemzeti identitás, ezután lehet csak beszélni európai identitásról” – jelentette ki a volt külügyminiszter, aki beszélt a keresztény identitásról is. Magyarország és Lengyelország nem létezne kereszténység nélkül, miközben egyes tagállamokban és az uniós dokumentumokból kihagyják, és nem hivatkoznak a keresztény gyökerekre, ami baj. „Az EU kulturális integrációjának mérsékelt sikerét éppen az okozza, hogy kimaradt a kereszténységre való hivatkozás” – fejtette ki Martonyi János, aki szerint

„a jog a gazdasági integráció legfontosabb eszköze”. Elvégre az EU a volt KGST-vel szemben mégsem politikai, inkább jogi építmény, az európai civilizáció jogi normákra épül, így a jog is egy identitásképző tényező. Martonyi János kérdésre válaszolva beszélt az unió versenyképességi lemaradásáról, amelyet európai szinten kell javítani a közös piac és az eurózóna megerősítésével, de ezt a hatékonyságot anélkül kellene javítani, hogy Európa birodalommmá váljon. A Ludovika Egyetemi Kiadó gondozásában megjelent 216 oldalas kötethez Stumpf István volt kancelláriaminiszter, volt alkotmánybíró, jelenlegi kormánybiztos írt ajánlást.

Szerző: Tasi Tibor és Sarnyai Tibor Fotó: Szilágyi Dénes

Vár a Ludovika!

Változatos programokkal várja a Ludovika Partneriskola Programban részt vevő középiskolásokat a Nemzeti Közzolgálati Egyetem. Online előadások, nyílt napok, digitális tananyagok és workshopok segítik a fiatalokat és tanáraikat abban, hogy megtalálják a számukra legmegfelelőbb képzést.

Ludovika Partneriskolai Együttműködés

Koltay András rektor két évvel ezelőtt országos levélben üzent a középiskolásoknak: közös munkára és felfedezésre invitálta a diákokat (és tanáraikat), hogy megismerjék a Nemzeti Közzolgálati Egyetem képzéseit, az itt tanulók mindennapjait, s választ kapjanak a felvételi kapcsán felmerülő kérdéseikre. A középiskolások nagy döntés előtt állnak, az egyetem pedig fontosnak tartja, hogy megadjon minden szükséges információt számukra, mielőtt beadják jelentkezésüket. A Ludovika Partneriskola Program célja, hogy az egyetem hosszú távú szakmai együttműködést alakítson ki a programban részt vevő iskolákkal, valamint hogy a partneriskolákban dolgozó pedagógusok és diákok széles körű és hasznos ismeretekkel gazdagodhassanak, az egyetem oktatói pedig bekapcsolódhassanak a partneriskolák szakmai programjaiba.

Tavaly februárban 32 középiskolával írták alá a megállapodást, amelynek mára 75 partnerintézménye lett – köszönhetően részben a személyes megkereséseknek, valamint annak, hogy az egyetem a speciális képzést folytató középiskolákat is igyekezett megszólítani. A pandémia és a bezártság ellenére sok leendő hallgató figyelmét felkeltette a nagy múltú intézmény, s bár személyes találkozókra nem volt lehetőség, az egyetem továbbra is tartotta a kapcsolatot partnereivel, és igyekezett mindent biztosítani ahhoz, hogy az érdeklődők megtapasztalják, milyen az élet a campusokon:

- rendhagyó módon, online nyílt napokon engedett betekintést a képzésekbe, válaszolt a felmerülő kérdésekre,
- a Ludovika Egyetemi Kiadó honlapján szabadon hozzáférhető digitális tananyagokkal igyekeztek bővíteni a tanárok és a diákok ismereteit,
- a kurzusok témái a közzolgálat klasszikus területei mellett (hatósági ügyek, jog és közigazgatás) a digitális világ (blockchain, e-hitelesítés, kibervédelem) és a kompetenciafejlesztés (együttműködés, csapatépítés, asszertivitás) területeit is széleskörűen átfogják,
- az online nyílt napon készült videók közzétételével azok is betekintést kaptak, akik nem tudták élőben követni a közvetítést.

Mit kínál az NKE?

Az egész napos programok során a fiatalok előadásokon vehetnek részt, megismerkedhetnek a Ludovika Akadémia történetével, az egyetem képzési egységeivel, sőt, a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Hungária körúti campusára is ellátogathatnak. A pedagógusok számára is tartogat lehetőségeket a megállapodás: az NKE workshopok keretében tájékoztatja őket a különböző továbbtanulási lehetőségekről, a legfrissebb kutatási eredményekről, hogy eredményesen készíthessék fel diákjaikat és a felvételi megpróbáltatásaira.

A júniusi Kreatív Tanulás Program konferencián a tanárok tájékozódhattak a hazai és külföldi tehetséggondozó programokról, az eredményalapú képzés-fejlesztés és tanulásszervezés módszereiről, de lehetőségük volt gazdagítani közigazgatási ismereteiket is, melyet később a középiskolai tananyagokba is beépíthetnek.

Az egyetem oktatóinak és felsőbb éves hallgatóinak vezetésével fedezhetik fel a campust a leendő hallgatók A Vár a Ludovika 2021! programok keretében, s – a köteleességek megismerésén túl – ízelítőt kapnak a szórakozási, kikapcsolódási és sportolási lehetőségekből. A speciális nyílt órákon betekínhetnek a képzésekbe, megismerhetik, hogyan épülnek fel az előadások, a jelenléti és online formában szervezett „kihelyezett tanórákkal” pedig kiegészíthetik a középiskolai tananyagot. Az egyetem tájékoztató előadást szervez a szülők számára, ahol részletes információkat kapnak a képzésekről, hogy később segíthessék gyermeküket a pályaválasztás során. A Ludovikáról jöttem! program célja, hogy a partneriskolák volt diákjai visszatérhetnek iskolájukba, hogy ott előadást tartsanak a diákoknak, ahol beszámolnak az egyetemen szerzett élményeikről, tapasztalataikról.

Testközelből

A járvány csillapodásával a középiskolákban is újraindult az élet. A tanév végéhez közeledve egyre több látogatója akadt a campusnak, köztük olyan középiskolás hallgatók, akik a Nemzeti Közzolgálati Egyetemen képzelik el felsőfokú tanulmányaikat.

A gödöllői Madách Imre Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium másodikos diákjai a rendészettudomány világába kaptak betekintést. A nyílt órák keretében megismerkedtek a löelmélet, az intézkedéstaktika és a fegyverismeret alapjaival: a Rendészettudományi Kar oktatói előadásokat tartottak számukra a maroklófegyverekről, a bilincselés fortélyairól, gumibottechnikákról és az ütő-, rúgópárnák használatáról. A reménybeli hallgatók a fegyverismereti órán kézbe vehették a lőfegyvereket, illetve ellátogattak a lőtérre is.

Nyári szakmai gyakorlaton vettek részt a halásztelki Bocskai István Református Oktatási Központ diákjai, akik a tapasztalatszerzésen túl sportfoglalkozásokon is részt vettek az RTK Ludovika SE Tonfa és Lövészszakosztály jóvoltából. A fiatalok megismerkedtek az akadálypálya elemeivel, és megtanulták használni a rendőrbotot (avagy tonfát). A pedagógusok számára is érdekes programokkal készült az egyetem: a Fővárosi Iskolaszaktanatórium Általános Iskola és Gimnázium tanárai campustúra keretében ismerkedtek meg a Ludovika Akadémia történetével, az egyetemen folyó képzési és kutatási egységekkel. A megszerzett információk és tapasztalatok birtokában pedig segíthetik diákjaikat abban, hogy felkészülhessenek a sikeres felvételire.

Szerző: Zavodnyik Blanka Fotó: Szilágyi Dénes

70 éves

a genfi konvenció

A menekültjog mindig aktuális kérdéseit járták körül az 1951-es menekültügyi egyezmény hetvenedik évfordulójának alkalmából rendezett konferencián, ahol a Nemzeti Közsolgálati Egyetem és az AWR Germany kutatói osztották meg kutatásaik eredményeit. Az esemény kapcsán beszélgettünk Bódi Stefániával, az Alkotmányjogi és Összehasonlító Közjogi Tanszék egyetemi docensével.

- **Mi hívta életre a genfi menekültügyi egyezményt?**
A második világháború rémtetteit követően az országok rádöbbenek, hogy az egyén védelme érdekében szükség van garanciákra az állammal szemben; egyúttal gátat kell szabni a totális diktatúrának. Az egyezmény – ahogy a bevezetőjében is fogalmaz – azért született, hogy megkülönböztetés nélkül biztosítsa az emberek számára az alapvető szabadságjogokat. A nemzetközi szintű jogharmonizációnak köszönhetően a menekültkérdés a továbbiakban nem jelentett aránytalanul nehéz terhet az egyes országok számára.
- **Miről szól az 1967. évi kiegészítő jegyzőkönyv?**
A jegyzőkönyv azért jött létre, mert a korábbi egyezmény hatálya csak azokra a személyekre terjedt ki, akik az 1951. január elseje előtt történt események következtében váltak menekültekké. Az új kiegészítés eltávolította a földrajzi és időbeli korlátozásokat az egyezményből, elismerve, hogy

a vándorlás világméretűvé nőtte ki magát. Emellett rendelkezik az ENSZ és a nemzeti hatóságok együttműködéséről: kimondja, hogy az államok az értelmezésére vonatkozó bármely vitát – ha az más módon nem rendezhető – a Nemzetközi Bíróság elé terjeszthetik.

- **Hogyan alakult a magyar jogban a menekültkérdés?**
Hazánk a rendszerváltás előszeleként 1989-ben hirdette ki az egyezményt és a jegyzőkönyvet. Bár Európában mindig voltak bevándorlási hullámok, ekkoriban még nem Afrikából vagy Ázsiából érkező menekültekkel találkoztunk, hanem határon túli magyarokkal, majd később az egykori Jugoszlávia területéről is érkeztek menedékkérők. Alapvető változást jelentett az 1997-es menekültügyi törvény megszületése, amelynek következtében fokozatosan kialakult a menekültekkel foglalkozó intézményi háttér. Magyarországon jelenleg a 2007. évi LXXX. törvény rendelkezései irányadóak a menedékjog tekintetében.

- **Az egyezmény évfordulójának alkalmából rendezett konferencián a menekültek által életre hívott vélt és valós kihívásokról értekezett. Melyek ezek?**
A korábbi cikkemben alkalmazott, hatályos adatokkal frissített felosztást ismertettem. Ezek csoportosítva: a munkahelyek elvesztésétől való félelem; a bűncselekmények számának emelkedése a beáramló menekültekkel és migránsokkal összefüggésben, illetve az ettől való félelem; a terrortámadások számának emelkedése; a kulturális és vallási különbségekből eredő feszültség a többségi lakosság és a menekültek között; illetve az esetleges járványügyi veszélyek.

- **Hogyan mutatkoznak meg ezek a mindennapjainkban?**
A munkahelyek elvesztésétől való félelem nem új keletű a magyar lakosság körében, ez korábban is megmutatkozott egy 2004-es népszavazás alkalmával; míg más vélemények szerint Európa előregedő társadalmainak szüksége van a megújuló munkaerőre.

A bűncselekmények és azon belül a terroreselekmények számának emelkedésétől is többen tartanak, erre vonatkozóan számtalan statisztika áll rendelkezésünkre. Terrortámadások korábban is voltak, de nem tagadható, hogy a beáramló menekültekkel és migránsokkal együtt ezek számának emelkedése is valós veszélyt jelent.

A vallási-kulturális különbségek jól érezhetőek Észak- és Nyugat-Európa egyes országaiban, ahol nagyszámú, különböző vallású menekültek élnek. Emellett évek óta találkozhatunk az Emberi Jogok Európai Bíróságánál olyan jogesetekkel, amelyek a keresztény-zsidó kultúrkör és az iszlám szembenállásából fakadnak.

A járványügyi veszélyeket valósnak tartom, noha a mostani világjárványért nem a menekültek felelősek, de egy meglévő járványügyi helyzetet tovább képes rontani a beáramló emberáradat.

- **A konvenció nem foglalkozik a migránsok kérdésével. Mi a különbség menekült és migráns között?**
A menekültügyi egyezmény és az azt kihirdető jogszabály, illetve a menekültügyi törvény a menekült kifejezést használja, míg a migráns szó a sajtóban terjedt el. A köznap

nyelvben gyakran keverik a két kifejezést, vagy tévesen szinonimaként használják.

A menekült olyan személy, aki származási vagy szokásos lakhelyének országán kívül van, mert faji, vallási, nemzeti vagy politikai üldözés éri, vagy üldözött társadalmi csoport tagja. E személy menedékkérő, míg el nem ismeri menekültnek az állam, amelyhez fordul. A migráns ezzel szemben gazdasági bevándorlót jelent, aki egy jobb élet reményében érkezik más országba. Hazájába visszatérhetne az üldöztetés veszélye nélkül.

- **Működőképes maradhat egy állam vagy akár az Európai Unió, ha menekültáradattal szembesül?**
Az elmúlt években nagy számban érkeztek menekültek és migránsok is Európába. A nemzetállamokra épülő felosztásban hiszek, és nem hiszem, hogy hosszú távon működőképes lehet az Európai Unió szélsőségesen liberális nézetekre épülő egyesült Európája, amely nemcsak a menekültek kérdésében képvisel radikális álláspontot, de kiforgatva az emberi jogok eszméjét és fogalmát, szembemegy a család és a biológiai nem hagyományos fogalmával is.

Taser és expanzív lőszer rendszeresítve!

Idén tavasszal jelentette be a rendőrség – vélhetően a tavaly karácsonyi újpesti rendőri fegyverhasználat hatására –, hogy teljes állománya számára expanzív pisztolylőszert rendszeresít, mégpedig a 9 × 19 mm Ruag Action 5 SFX-et. Azonban nemcsak az újfajta lőszer rendszeresítése lesz újdonság a hazai rendőrségi állomány számára, hanem az egyéni kényszerítőeszközök sora is bővül egy újdonsággal, a Taser X2 elektródakilövő sokkolóval. Ezekkel az itthon korlátozottan használt eszközökkel kapcsolatos tapasztalatáról tartott előadást Kelemen János, a floridai Orange megyei seriffhivatal munkatársa az NKE SE Lövészszakosztályának szervezésében.

Taser itthon és az USA-ban

A seriffhelyettes előadásában bemutatta a hamarosan hazánkban is rendszeresített Taser X2 elektródakilövő sokkolót. A kényszerítőeszköz hatótávolsága 7,5 méter, aminek köszönhetően nem kell fizikai kontaktusba kerülni a támadóval; biztonságos távolságból harc képtelenné tehető az illető. A taserrel két „lövés” leadására van lehetőség, amelyek elektrosokkal merevítik meg az izomzatot. A találat során az elektrosokk öt másodpercig tart, de az elsütőbillentyű egyszeri húzásra újabb öt másodperccel növeli az elektrosokk időtartamát. A magas feszültségnek és kis áramerősségnek köszönhetően a taser egészséges embereken való használata során szinte kizárt a maradandó sérülés okozása, még akkor is, ha az elkövető pacemakerrel rendelkezik. Természetesen a szívbetegséggel vagy más komolyabb szervi rendellenességgel élő elkövetők ellen való alkalmazásának egészségügyi kockázata van. Az eszköz hatékonyabban használható a nagyobb izomtömeggel rendelkező elkövetők esetében. Kelemen János kiemelte, hogy az eszköz használata eredményesebb az USA déli államaiban, hiszen ott az emberek vékonyabban öltöznek, de hazánkban a hidegebb, téli időszakokban a vastag ruházat miatt kevésbé lesz alkalmazható.

A taser kilövőfejében található nyilak a használat során a bőr alá hatolnak, ahol horgokkal rögzülnek. Az elkövető ártalmatlanítását követően a nyilakat el kell távolítani a testből, és a működtetés során keletkezett „konfettikkel” együtt bizonyítékként az eljárás jogerős befejezéséig megfelelő körülmények között elzárva kell tárolni, később pedig elégetni. Az Egyesült Államokban nem ritka, hogy állatok ellen vetik be a vezetettáramos fegyvereket. Kelemen János a SWAT-nál töltött évei során számos kutyatámadással szembesült: az ottani egységeknél bevett szokás, hogy poroltó készülékekkel, illetve habalapú bors- és paprikaspray-kkel tartják távol a támadó állatokat. A tasert és a nem habalapú spray-ket nem szabad egyidejűleg alkalmazni, mert együtt képesek lángra lobbantani a célszemélyt vagy az állatot.

Tasertréning

A tengerentúlon a rendészek képzése elsősorban a lőfegyverre irányul, másodlagosan a viperára és csupán harmadsorban a taserre. A tréning része, hogy a rendőröknek az első képzés során két alkalommal át kell esniük taserlövésen. Erre azért van szükség, hogy átéljék, milyen helyzetbe kerülhetnek, amikor saját felszerelésüket ellenük használják fel. Orange

KELEMEN JÁNOS

Az 1990-es évek végén döntötte el, hogy külföldre költözik. 1998-ban vízumlőttön nyert állampolgárságot, így telepedett le az Egyesült Államokban.

Először autóértékesítőként dolgozott; közben elvégezte a Katasztrófavédelmi Akadémiát, a Mentőtisztai Főiskolát és a Rendőrakadémiát is. Ezek elvégzésével három évig érvényes tanúsítványt kapott, amelynek birtokában jelentkezhetett hivatásosnak, majd a közel egyéves sikeres kiválasztási folyamat végén szerelhetett fel. Először mentősként, később rendőrként dolgozott, jelenleg rendőr, és SWAT mediceket képez, illetve civileknek és biztonsági cégeknek is tart speciális képzéseket.

megyében az eszköz tréningelése a gyenge kézre történik, nem az erőse, amellyel a lőfegyvert használják. Ennek oka, hogy eszkalálódott helyzetben csőlátás alakulhat ki, amely során a rendőr eltévesztheti, melyik oldalra nyúl az eszközért. A seriffhelyettes elmondása szerint korábban volt már példa hasonló esetre, amikor egy rendőrnő a másik oldalon tartott fegyverét felemelve, „Taser! Taser!” felkiáltással meghúzta az elsütőbillentyűt, és csak ezután észlelte, hogy a lőfegyvere volt a kezében. A támadó az eset során az életét veszítette. A taser használata akkor gyakori, amikor konkrét „küldésre” indul egy többfős egység, és az ott kialakult szituációt kell kezelni. Orange megyében egyébként minden járőr egység, egyedül használják az autójukat, a felszereléseiket. Amennyiben mégis szükségük lenne erősítésre, 2-5 percen belül több másik egység is a helyszínre tud érni.

Expanzív lőszer a gyakorlatban

Kelemen János előadásának másik fő témája az expanzív lőszer hazai rendszeresítése volt. A téma bevezetőjében elhangzott, hogy korábban a hágai egyezmény deklaráta, hogy a hadviselésben csak teljes fémköpenyes lövedékeket lehet használni. Ennek oka a könnyebb gyógyíthatóságban rejlett, hiszen még ha csontot is ért a lövedék, könnyebben volt kezelhető a sérülés. Egy hadi szituációban a sérülés sokkal jobban hátráltatja, nagyobb erőforrás-szükséglettel terheli az ellenséget, mint egy halálos áldozat. A rendőri lőfegyverhasználat esetében viszont azonnali ártalmatlanná tétel szeretnénk elérni, talán ezért is értékelték át az expanzív lőszer hazai rendszeresítésének szükségességét.

Ezeknek a lőszernek az energiaátadása sokkal nagyobb, mint a teljes fémköpenyes lövedékeké, amelyek nagy erővel távoznak a csőből, átmennek a tereptárgyakon, elveszítik energiájukat, végül pedig leesnek a földre. Az expanzív lőszer ahogyan lágyabb szövethez érnek, virágszerűen kinyílnak, ezáltal átadva energiájukat a fogadó testnek, nagyobb roncsoló hatás kíséretében. „Nagyon sok közelharcot vívunk, házon belüli akciókban veszünk részt, ahol ezek a lőszer nagy megbízhatósággal alkalmazhatók, hiszen nem fúródnak át a falon, nem sebesítenek meg másokat, de egyúttal teljesen ártalmatlanná teszik az elkövetőt.” Ami ezt a leginkább tükrözi: míg a teljes fémköpenyes lőszerrel 10-13 lövés is szükséges lehet a teljes ártalmatlanításhoz, addig ez a lövésszám az expanzív lőszerknél csupán 4-5. Mindkét előremutató technikai eszköz rendszeresítése a jövőben nagymértékben növelheti a rendőri beavatkozások, főként az eszkalálódott helyzetben meghozott döntések precizitását, a járulékos veszteségek minimális szinten tartása mellett.

Szerző és fotó: Szilágyi Dénes

VIII. Biztonságpiac

Konferencia és Kiállítás

– különleges eszközök seregszemléje

Páncélozott szállító járművek, kamerás drónok, tűzoltók által használt feszítővágók és a virtuális valóság eszközei – számos biztonságtechnikai eszközt vonultatott fel a VIII. Biztonságpiac Konferencia és Kiállítás, amelynek a Nemzeti Közszolgálati Egyetem adott otthont. A Gazdálkodási és Tudományos Társaságok Szövetsége, a biztonságpiac.hu és a Magyar Rendészettudományi Társaság ezzel invitálta közös gondolkodásra az állami, magánbiztonsági és védelmi ipar szereplőit.

„A közrend és közbiztonság létrehozása társadalmi feladat” – foglalta össze a rendezvény fontosságát Janza Frigyes ny. r. vezérőrnagy. A Magyar Rendészettudományi Társaság alapító főtítkára hozzátette: a rendőrség partnereivel, a magánbiztonsági szereplőkkel és a polgárőrséggel szolgálja a közbiztonságot, és szerencse, hogy tehetséges utánpótlásban sincs hiány. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem díszpolgára utóbbira példaként említette Gulyás Michelle-t, az NKE Rendészettudományi Kar hallgatóját, aki bronzérmes lett a kairói öttusa-világbajnokságon, amivel már biztosan olimpiai résztvevő, mindezt pedig úgy, hogy tanulmányait sem hanyagolja, e téren szintén szép eredményeket ér el. A konferencián szót ejtettek a biztonságpiac kihívásairól az állami szegmensben. Birkner Zoltán, a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal elnöke leszögezte: a kutatás-fejlesztés-innováció nulladik lépése az, hogy a végén valamilyen társadalmi-gazdasági hasznosulásnak látszania kell, az egyetemek, kutatóhelyek és az ipar, piac együttműködésének hivatal általi elősegítése is ezt a célt szolgálja. Az elnök azt is elmondta: az Innovációs és Technológiai Minisztérium 2018-as alapítása óta évente 30 milliárd forint többletforrást kap a K+F+I tevékenység, amely idén már eléri a 182 milliárd forintot. A piaci és tudásszereplők együttműködését új intézményi struktúrák is segítik, ilyen a Nemzeti Laboratórium 18 egységgel működő hálózata, az NKE-n például a biztonság tématerületén működik ilyen. „Az újfajta biztonsági kihívásoknak egy újrafarmozott rendőri szervezet is igyekszik megfelelni, ennek és a felderítések hatékonyságának javulása eredményeként a 2010-ben nyitvántartott 470 ezer bűncselekmény tíz év alatt a harmadára esett vissza” – ismertette Sipos Gyula r. vezérőrnagy. Hozzátette: újra kellett gondolni a rendőrség kommunikációját, amely ma intenzíven van jelen a közösségi médiában, honlapjuk, a friss, gyors és pontos információkat szolgáltató police.hu fél év alatt 23 millió elérést produkált, ehhez jön még nyolcmillió véleménynyilvánítás is az állampolgárok részéről a különféle

felületeken. „Az új biztonsági technikákat az országvédelmi feladatok mellett a kritikus infrastruktúrákhoz is illeszteni kell...” – emelte ki Somogyi János dandártábornok. A hadművelleti csoportfőnök beszélt arról is, hogy a pandémia alatti védekezési feladatokban 3400 katonára vett részt, a katonák 150 incidenst kezeltek a rendőrökkel közös járőrszolgálatban, 1100 katonára védi a határokat az illegális migrációval szemben, ezer katonára pedig különféle műveletekben vesz részt. „Az új kihívásoknak megfelelően átalakították a katasztrófavédelem rendszerét, ma már 2-3 és 30 perc közötti idő alatt érkeznek ki a tűzoltó egységek a riasztási helyszínre, ez korábban 40 perc volt” – számolt be Erdélyi Krisztián t. dandártábornok, az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság művelési főigazgató-helyettese. A főtiszt beszélt arról is, hogy míg korábban 700-800 Celsius-fokon égett egy lakás, a beépített háztartási eszközök miatt ez ma már 1100-1200 fok is lehet, ami a biztonsági felszerelések fejlesztését is magával hozta. Többek között a tűzoltóeszközöket, hiszen a korábban használatban lévő 40-féle tűzoltófecskendő is sikerült egységessé tenni magyar fejlesztésű eszközökkel. Persze a megelőzés terén van még hová fejlődni, hiszen hazánkban évente 100-125 fő leli halálát tűzben, ők többnyire szélsőséges lakhatási körülmények között élnek, a tendencia azonban csökkenő. „A biztonság megteremtői nálunk tanulnak” – fogalmazott a konferencián Christián László r. ezredes. Az oktatási rektorhelyettes megfogalmazása szerint a közel hatezer hallgatóval rendelkező NKE „az együttműködés egyeteme”, amelyre idén 9412-en jelentkeztek, ez 30 százalékos növekedés tavalyhoz képest. A biztonsági képzések közül kiemelkedik Magyarország legnépszerűbb szakja, a biztonság- és védelempolitika szak, amelynek tavalyi bejutási ponthatára 445 pont volt. A Rendészettudományi Karon működik a biztonsági szakirány, amelynek mesterképzése is elindult már négyszeres túljelentkezéssel. A biztonság terén nemcsak tudományos eredményeket, hanem kézzelfogható termékek felmutatását is vállalta az egyetemen működő Biztonsági Technológiák Nemzeti Laboratóriuma, amelynek segítségével megvalósulhat az a cél, amely szerint 2030-ra Magyarország Európa öt és a világ tíz legbiztonságosabb országa között legyen. A másfél milliárd forintos költségvetésű laborprojektben 50 fő dolgozik, a szakemberek az intézménybiztonság, a településbiztonság és a határbiztonság kutatását végzik. A három alprojektet két horizontális kutatási terület fogja át. Az egyik a kibernetikus biztonság, amellyel kapcsolatban jelentős a kutatási tapasztalat az NKE-n, a másik az 5G-rendszer, amelyhez szervesen illeszthető a mesterséges intelligencia is – hangzott el a konferencián.

Szöveg: Tasi Tibor Fotó: Szilágyi Dénes

KÖZIGAZGATÁS
NAPJA KONFERENCIA

Jó úton a közigazgatás

„Az államnak lépést kell tartania a szolgáltató szektorral az ügyfélszolgálatokban és a kényelmi szolgáltatások biztosításában” – hangzott el a közszolgálat nemzetközi napja alkalmából rendezett konferencián, amelynek szervezői között volt az NKE Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kara.

Az idén első alkalommal – hagyományteremtő szándékkal – megrendezett Közigazgatás Napja Konferencia célja, hogy a közigazgatás fejlesztéséhez, a fejlesztések tudományos igényű megtervezéséhez szükséges új tudományos eredményeket, kutatási területeket és a gyakorlatban alkalmazható újszerű megoldásokat tematikus formában összegyűjtse, és lehetőséget biztosítson az eredményeknek és a fejlődési trendeknek az áttekintésére, kölcsönös megismertetésére, a vélemények ütköztetésére. Négy plenáris előadás mellett öt szekcióban, 44 előadás keretében mutatták be a közigazgatás fejlesztésének különböző területeit, amelyek között nagy számban fordultak elő digitalizáció és innováció témájú előadások a közigazgatás reformja és az adatvédelem, biztonság témakörök mellett.

A területi közigazgatás aktuális állapotáról számolt be György István, a Miniszterelnökség területi közigazgatásért felelős államtitkára. Az államnak el kell rugaszkodnia a klasszikus hivatali ügyintézés lehetőségeitől, és lépést kell tartania a szolgáltató szektorral az ügyfélszolgálat és a kényelmi szolgáltatások terén. Mostanra megerősödött a szervezetrendszer, sor került a közigazgatási eljárásjog megújítására: napjainkban már 305 kormányablak biztosítja a magas színvonalú integrált, egyablakos ügyfélszolgálatot, valamint megkezdődött egy olyan elektronikus közigazgatás-fejlesztési folyamat, amely alapjaiban változtatja meg a közigazgatás és az állampolgárok közötti kapcsolatot. Az államtitkár beszélt a Kormányablak mobilalkalmazás előnyeiről, a mesterséges intelligencia már gyakorlatban is alkalmazott megoldásairól, illetve az adat alapú közigazgatás lehetőségeiről is.

halad digitalizációja

Az innovációt és a technológiai fejlődés egységességét hivatott biztosítani a Digitális Jólét Program (DJP). A program egyik nagy érdeme, hogy képes biztosítani és fenntartani a szakmai és belpolitikai konszenzust a digitalizáció igényével kapcsolatban. Gál András Levente, a program szakmai igazgatója hangsúlyozta: közös cél, hogy a mesterséges intelligencia segítségével felpörgessük az államkormányzást, s ezt már új eszközökkel végezzük. A Magyary Program által 2010–2011-ben elindított közigazgatási fejlesztési terveket a hatékonyság érdekében a digitalizáció vívmányaival kell kiegészíteni.

A konferencia plenáris ülésén Smuk Péter, az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar dékánja is előadott, aki az idén tízesztendős Nemzeti Közszolgálati Egyetem szemszögéből vizsgálta a közigazgatás és a felsőoktatás kapcsolódási pontjait. Elmondta, hogy az egyetem az elmúlt évben felülvizsgálta és átalakította a képzési terveket a legfrissebb munkaerőpiaci tendenciák függvényében. „A különböző kompetenciaalapú programok, önfélesztő és élményprogramok, valamint az új digitális közösségi módszerek is fontos alkotóelemei a képzéseknek, aminek köszönhetően az oktatás zavartalansága a pandémia idején is biztosított volt, amiből látható, hogy a modernizáció a felsőoktatás és a közigazgatás fejlődésének mozgatórugója” – hangsúlyozta Smuk Péter.

Szerző: Zavodnyik Blanka

A pandémia közigazgatásra gyakorolt hatásáról, valamint a világvjárvány okozta kihívásokról adott elő Pándi Boglárka. A Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Szolgáltatásfejlesztés és termékmenedzsment részlegének igazgatója elmondta, hogy az ügyintézés menete átalakult, és a munka mennyisége is többszörösére nőtt a veszélyhelyzet hatására: emelkedett az okmányügyintézés szám, előtérbe került az elektronikus ügyintézés, és ezzel párhuzamosan több új elektronikus ügyintézés támogató megoldást vezettek be. Az egyik legfontosabb változás, hogy telefonon keresztül is igényelhető új Ügyfélkapu-felhasználónév, valamint a közigazgatásban bevezetett (digitális) azonosítási megoldások a piaci szféra számára is vonzóak lehetnek.

A közszolgálati tisztviselők napja

Magyarországon július 1-je a közszolgálati tisztviselők napja. Időpontja a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény hatálybalépésének napjára datálódik. Az ünnepet 1997-ben tartották meg első alkalommal, ekkor még a köztisztviselők napja név alatt. Az elmúlt tíz évben a közigazgatási tisztviselők új típusa, a kormánytisztviselő is természetesen az ünnepelt tisztviselői kar körébe került. A Nemzeti Közszolgálati Egyetemről szóló törvény szerint intézményünk egyik célja a közigazgatási szakemberek képzése. A törvény szerint az egyetem feladata a kormánytisztviselői, állami tisztviselői és a köztisztviselői életpályára felkészítő államtudományi és alapképzési szakok, valamint a hozzájuk kapcsolódó mesterképzési szakok oktatása. 2011 óta szintén törvény rendelkezik arról, hogy Egyetemünk a közszolgálati tisztviselők továbbképzésének felelőse. A közszolgálati tisztviselők napját magáénak érezheti egyetemünk egész közössége.

Teleki Pál egykori miniszterelnök 1941-ben az „igazi tisztviselőknek” címzett beszédében, nehéz időkben úgy fogalmazott, hogy „az igazi tisztviselőnek az egész nemzetet át kell vezetni a változásokon”. Az igazi tisztviselő elmélyül a nemzet feladataiban, ismeri az állam gépezetét, széles látókörrrel dolgozik, a nemzetet szolgálja az egyes ember eseteiben is, és nemzetnevelő is egyben. Az igazi tisztviselő elébe megy az embernek, és saját nyelvén szól hozzá, számára a vezetés elsősorban példa, nem parancs, hanem megértés.

Az államiság és a kormányzás egyik legfőbb erőforrása a közszolgálati tisztviselő. Tisztelet és megbecsülés mindenkinek, aki ezt a pályát választja, és felelősen kitart a közérdek és a közszolgálat mellett. Az egyetem vállain is nagy a felelősség a jövő tisztviselőinek felkészítésében és a jelenkori közigazgatás fejlesztésében. A legfőbb üzenet a szakmaiság és a hivatás tisztelete. Ma sem tudunk érvényesebbet mondani, mint Bibó István 1944-ben: „A közigazgatás eredményessége érdekében nem a végrehajtó hatalmat kell erősíteni, hanem amint ezt Magyary Zoltán is hangsúlyozza, a politikum behatását kell csökkenteni a szakszerű igazgatással szemben, és pedig tekintet nélkül arra, hogy a törvényhozás vagy a végrehajtás részéről fenyeget-e inkább a behatás. Ennek pedig vannak ugyan alkotmányjogi, s egyáltalán jogi módszerei is – többek között a jogszerűség garanciáinak a növelése –, a döntő azonban a szolgáltatás-szerűségnek, szakszerűségnek és jogszerűségnek az egész közigazgatást átható, azonban a politikai tényezőket visszavonulásra készítő szelleme.”

Szerző: Kis Norbert

Elsőként magyarul: Ludovikás tanulmánykötet jelent meg az MI szabályozásáról

A mesterséges intelligencia szabályozási kihívásai című tanulmánykötet az elmúlt hetekben került a könyvesboltok polcaira. A kiadvány magyar nyelven elsőként járja körül átfogóan a gépi tanuláson alapuló fejlett algoritmusok szabályozási kérdéseit. A Ludovika Egyetemi Kiadó gondozásában megjelent könyv két szerkesztőjével, Török Bernáttal és Zödi Zsolttal beszélgettünk.

● Az egyetem berkein belül működő Információs Társadalom Kutatóintézet – ha csak a Ludovika Blogtérben megjelenő bejegyzéseiket nézzük – több nagy témával is elkezdett foglalkozni. Miért esett választásuk arra, hogy elsőként a mesterséges intelligencia (MI) kérdéseit járják körül egy tanulmánykötetben?

Török Bernát: Intézetünk 2019-ben azért jött létre, hogy az új technológiák emberre, társadalomra, államra, alapjogokra gyakorolt hatását vizsgálja. Hamar azonosítottuk, hogy az MI az egyik olyan téma, ahol nagyon jól tud érvényesülni az az összetettebb megközelítés, amely az intézet kutatói csapatában jelen van. Az MI egy olyan új technológia, amelynek nagyon sok területen szerteágazó társadalmi hatásai jelentkeznek, azaz fontos, izgalmas és rendkívül aktuális téma. Nem volt kérdés számunkra, hogy az MI-vel ma már nemcsak műszaki-technikai oldalról kell foglalkozni, hanem társadalomtudományi szempontból is. Így került ez a téma a 2020-as kutatási tervünk élére. Szerveztünk ezzel kapcsolatban egy nagyon jól sikerült konferenciát, utána pedig belevágtunk az említett kötet szerkesztésébe. Ekkor vált világossá az is: a témával pont egy kegyelmi időszakot sikerült elesípnünk, amikor a kíváncsi kutató még nagyon sok újat tud mondani az első lépéseket kereső szabályozónak és a társadalomnak. Mára a társadalomtudomány felzárkózóban van, megszületnek az MI-re vonatkozó szabályozási kódextervezetek is, amelyek idővel majd szűkítik az első körös újdonságok számát. »

Zódi Zsolt: Az MI egyáltalán nem technológiai kérdés már, sőt jelenleg nemcsak a jog-, hanem minden társadalomtudományban előtérbe került. Foglalkozik ezzel a szociológia, a kulturális antropológia, a médiatudomány – és mindenütt nagyon kiemelt helyen. Hiszen bár sokszor észre sem vesszük, életünk része lett az MI, egyre többször hoznak gépi tanulás alapú algoritmusok döntéseket emberek helyett. Ez persze előtérbe hozza az etikai, majd automatikusan a jogi kérdéseket is. Az általunk szerkesztett kötetben természetesen erősek ezek a jogi aspektusok, hiszen főként szabályozási kérdésekről szól, ám más témákat is érintünk jócskán.

- Mennyire keltette fel a téma a hazai műhelyek érdeklődését? Könnyű volt a kutatókat felkérni a közreműködésre?
- T. B.: Nagyon könnyű volt szerzőket találnunk. Mind a konferenciafelhívásunkra, mind a szerzői felkéréseinkre igaz, hogy nagyon szívesen mozdult meg a hazai társadalomtudományi,

TÖRÖK
BERNÁT

jogtudományi közösség az MI-ről való közös gondolkodásra. Emellett azt is tapasztaltuk, hogy együtt sikeresen el tudjuk mondani, fel tudjuk dolgozni egy nagyon új technológiának a rendkívül szerteágazó társadalmi hatásait. Jó volt ezt látni, és külön öröm, hogy ebben mi katalizátorszerepet játszhattunk.

Z. Zs.: Természetesen tudtuk három-négy emberről, hogy évek óta ezzel a témával foglalkozik. Ám nagy meglepetés lett végül, hogy kik jelentkeztek előadni, és hogy mennyire színvonalas témákkal. A legtöbb esetben szó sem volt arról, hogy na, majd teszek itt egy rövid kirándulást, aztán meglátjuk, mi lesz. Sőt, volt közöttük, aki egyből nemzetközi szintű tanulmányt írt – újdonságértékben és megformáltságban is. Számomra például Karsai Krisztina előadása és tanulmánya volt a valódi „hüha-élmény”. Ő egy szegedi büntetőjogász professzor, akadémiai doktor, aki kiválóan összeszedte, hogy a büntetőjog területén mi az, ami kihívást jelent az MI-vel kapcsolatban. Kriszta azóta is ezekkel a kérdésekkel foglalkozik: remélem, hogy ebben némi szerepet a konferencia és a kötet is játszott.

- Ha már meglepetések: a személyeken túl a szerkesztés során volt olyan gondolat, felvetés, amely a téma jó ismerőjének is meglepetést szerzett?

Z. Zs.: Bizony, volt több nagyon elgondolkodtató felvetés is. Rögtön ismétlem Karsai Krisztina nevét és említett büntetőjogi tanulmányát. De számomra szintén nagyon érdekes kérdéseket vetett fel Pusztahelyi Réka az érzelmes MI-ről: mennyire etikus érzelmekre ható MI-t használni a platformokon a testre szabott reklámokban? Míg nem olvastam, addig nem is tudtam, hogy ennek létezik tudományos diskurzusa.

T. B.: Erre a kérdésre inkább egy érdekességet mondok, ami most, hogy kinyomtatva is kézbe vettem a könyvet, újra feltűnt: a tanulmányok egynegyedének kérdő mondat a címe. Szerintem ez jól mutatja, hogy mennyire aktuális időszakban született ez a kötet. Akkor, amikor még rengeteg alapvető kérdés van az MI körül, sokszor a választ kereső cikkek is inkább egy kérdőjelet tesznek a címbe, jelezve azt, hogy itt még nagyon az út elején, erősen az útkeresés fázisában vagyunk.

Z. Zs.: Ehhez még annyit hadd tegyek hozzá: a viszonyunkat bizonyos társadalmi

jelenségekhez először az mutatja meg, hogyan kezdünk el beszélni róluk. Ebből a szempontból azért vagyunk nagyon büszkék erre a kötetre, mert Magyarországon a jogtudomány nyelvén először mi kezdtünk el erőteljesen beszélni erről a témáról, így ez a kötet azt fogja meghatározni, hogy magyar nyelven hogyan beszélünk róla. Itthon ugyanis ez az első szakkönyv, amely szabályozási megközelítéssel próbál a mesterséges intelligenciáról valami érvényeset mondani. Hatalmas büszkeség, amikor az ember ilyen diskurzusalakító szerepbe kerül. Ezzel amúgy szeretnénk hagyományt is teremteni. Vagyis az a célunk, hogy mi egy diskurzusalakító intézet legyünk, amely olyan konferenciákat szervez, ahol megindulnak a magyar nyelvű diskurzusok a témáról, ahol megszületnek végül azok a kötetek, amelyek hivatkozási alapként szolgálnak. Ez a kötet tehát nem egy egyedül alkalom, hanem egy erős elhatározás első építőköve.

- A tanulmánykötet összesen huszonkét tanulmányt tartalmaz hat tematikai blokkban. Össze tudnák mégis foglalni a könyv üzenetét néhány mondatban?

T. B.: Egy átfogó üzenetet szívesen kiemelek. Nagyon tudatos megközelítés részünkről, hogy az MI-hez és általában az új technológiákhoz legkevésbé sem technicizált módon nyúlunk. Ez ugyanis óriási kísértés és veszély is az új technológiák jogi kezelésében. Nagyon könnyű elveszni a technikai részletek szabályozásában anélkül, hogy a szabályozási célok mélyebb értelmét megfogalmazzunk. A kutatóintézetünk számára azonban kiemelten fontos, hogy megközelítésünk ne csak technikai, hanem főleg értékalapú legyen, azaz a társadalmi hatásról és közösen kitzűzött értékeinkről szóljon.

Z. Zs.: Szépen mutatja ez a kötet is, hogy ott, ahol emberi tudás és döntések vannak, helye van vagy épp lesz az MI-nek. Azaz ez egy rendkívül szerteágazó terület ezerféle kérdéssel.

Az egyetlen, ami e sokfajta kérdést összeköti, az említett értékalapú, etikai megközelítés. Nekünk ugyanis mindig az embert kell a kutatás középpontjában tartani. Amit még kiemelnék: a kötet elsősorban nem a szakemberekhez szól, hanem bárki, aki nyitott és érdeklődő, nyugodtan kézbe veheti. Természetesen a tanulmányok mindegyike színvonalas tudományos munka, amely csatlakozik nemzetközi tudományos diskurzusokhoz. Ám a társadalomtudományok területén évtizedek óta kíváncsi vagyok, hogy egy tanulmány végig érthető maradjon azok számára is, akik nem a téma szakértői.

T. B.: Ez a közérthetőség azért is fontos, mert az MI most valóban egy olyan téma, ahol találkozik egymással a tudományos kíváncsiság és a szélesebb közvélemény éhsége arra, hogy pontosabban értse, amit maga körül tapasztal. Így a kötet szerzői szakmai, kutatói igényességgel és módszerekkel, de úgy próbálnak szólni, hogy a szélesebb olvasóközönségnek ezt az éhségét is kielégítsék.

Szerző: Sarnyai Tibor

ZÓDI
ZSOLT

Boríték nélkül is tisztességesen!

Bár március elsejétől már lett volna rá lehetőség, a járvány miatt azonban ténylegesen csak júniusban indult ellenőrzés az egészségügyben tapasztalt korrupciós bűncselekmények felderítésére. Nem másról van szó, mint a hálapénz ellenőrzéséről, amellyel külön főosztály foglalkozik a Nemzeti Védelmi Szolgálatnál. Az ellenőrzések eddigi tapasztalata kedvező: bár vannak olyan orvosok, akik fogadtak el hálapénzt, ám az egészségügyi alkalmazottak döntő többsége boríték nélkül is becsületes.

A hálapénz eddig is üldözendő, ezzel együtt büntetendő volt, hiszen nyújtása és elfogadása a Büntető Törvénykönyvben korábban is szerepelt. A január 1-jétől hatályos változás kiterjeszti a korrupciós bűncselekmények körét, nevezetesen a jogosulatlan előny elfogadásával, ez a törvényi tényállás új eleme. Az ellenőrzést a Nemzeti Védelmi Szolgálathoz (NVSZ) rendelték, idén május végéig 12 bejelentés érkezett a Korrupciómegelőzési Főosztályra az egészségügy területén tapasztalt korrupciós cselekményekkel kapcsolatban, ezek

feldolgozása még tart. Ez a szám a főosztály megítélése szerint elenyésző – ahogy mondják – a 118 ezer főt meghaladó védetti állományához viszonyítva mindenképp. „Ez idáig összesen két személy vonatkozásában hajtottunk végre vizsgálatot, és az alábbiakat tapasztaltuk. Beszerzett adataink alapján egy vidéken rendelő sportorvos feltűnően sok vizsgálatot végzett rövid idő alatt, ezért felmerült a lehetősége, hogy tényleges vizsgálat vagy a sportolók személyes jelenléte nélkül állíthatott ki versenyengedélyeket. Az NVSZ megbízhatósági vizsgálat során

megállapította, hogy az orvos 7 olyan személy részére adott ki versenyengedélyt, akik a vizsgálaton meg sem jelentek. Mindezt összesen 40 ezer Ft-ot fogadott el, így ellene az NVSZ vesztegetés elfogadása büntett elkövetésének megalapozott gyanúja miatt feljelentést tett az illetékes rendőr-főkapitányságon” – tájékoztatta lapunkat az egyik esetről Váradi Piroska r. ezredes a Korrupciómegelőzési Főosztály vezetője. A másik esetben egy vidéki kórház utókezelő és rehabilitációs osztályának vezető főorvosával szemben végeztek el ún. megbízhatósági vizsgálatot. A járványhelyzetben ugyanis nehéz volt bekerülni a kórházak krónikus belgyógyászati osztályaira, így a főorvosra fokozott korrupciós nyomás helyeződött. „A vizsgálat során azonban igazolódott, hogy a főorvos a részére felajánlott vesztegetési összeget nem fogadta el, ezért vele szemben a vizsgálatot befejeztük” – szögezte le Váradi Piroska r. ezredes, aki szerint ennyi vizsgálat még kevés ahhoz, hogy általánosítsanak, ám az NVSZ alapvetése az egészségügyben is az, hogy az ott dolgozók többsége tisztességes. Mivel azonban a hálapénz több évtizedes múltra tekint vissza, így a vizsgálatok folytatása indokolt. Eddig a járvány ennek gátat szabott, hiszen a túlterhelt egészségügyi ellátórendszerben a megbízhatósági vizsgálatok értékes kapacitásokat vontak volna el, ráadásul a járóbeteg-orvos, illetve hozzátartozó-orvos kapcsolatok minimálisra csökkentek, nem utolsósorban a vizsgálatot végzők is közvetlen fertőzésveszélyben lettek volna.

Mint ahogy az a fentiekből kiderült, az NVSZ ún. megbízhatósági vizsgálatot alkalmazhat, ha úgy látja jónak. Ez az egészségügyi szolgálati jogviszonyt választókra vonatkozik, az egészségügyben dolgozóknak február 28-ig kellett nyilatkozniuk arról, hogy átlépnek-e ebbe. Módosult

a rendőrségről szóló törvény is, amely a rendvédelmi szervek védelmi szolgálatának hatáskörét kiterjesztette azokra, akik az egészségügyi szolgálati jogviszonyt választják. A történetekről kép- és hangfelvétel készíthető, ami az esetleg elkövetett bűncselekmény bizonyítására és a teszt jogszerűségének ellenőrzésére is felhasználható. Ha az ellenőrzött szabályszerűen járt el, akkor utólag értesítést kap arról, hogy korábban vele szemben ilyen vizsgálat történt. Ha viszont bűncselekményt követ el, akkor jön a feljelentés. Egyébként egy egészségügyissel szemben évente

három ilyen tesztet lehet elvégezni, természetesen ehhez ügyeszi jóváhagyás kell. A kiválasztásról a beérkezett információ vagy az ún. előzetes kockázatelemzés dönt, amely azt mutatja, hogy az érintett munkaköre magas korrupciós kitétséggű. A Nemzeti Védelmi Szolgálat új főosztálya a bűncselekmény múltbeli megtörténte esetén büntetőeljárást is előkészíthet, azaz nem kizárólag a megbízhatósági vizsgálatok végrehajtása a feladata, hanem büntetőeljárás, de bűnmegelőzési feladatokat is ellát. Naivítás lenne azt feltételezni, hogy a törvényi változások és az említett új jogviszony hatására a hálapénz hirtelen és gyorsan eltűnik a rendszerből, ám a fenti tapasztalatok mégis megerősítik, hogy az egészségügyben dolgozók

döntő többsége tisztességes, a bankszámlájukra érkező havi pénzösszeg, valamint szakmai, emberi elhivatottságuk zárva tartja zsebüket azok előtt a bizonyos borítékok előtt. Persze ehhez kell egyfajta hit is a társadalom részéről. Annak hite, hogy a beteg tisztességes ellátást remélhet extra pénzzuttatás nélkül is. Ha pedig mindez nem lenne elegendő, nem árt tudatosítani magunkban: nemcsak a hálapénz elfogadása, annak adása is bűncselekmény.

Szerző: Tasi Tibor

A MEGBÍZHATÓSÁGI VIZSGÁLAT

A vizsgálat tulajdonképpen egy teszt, amely a vizsgálat alá vont személy sérthetlenségére, feddhetlenségére, megvesztegethetlenségére utal. „A teszt során – megalapozott indokok alapján, és előzetes ügyeszi engedély birtokában – a szolgálat speciális képzettségű munkatársai olyan mesterséges, de a valóságban is előforduló élethelyzetet teremtenek, melyben – maradv a egészségügy példájánál – a vizsgált személyt megvesztegetni próbáló beteg (vagy a beteg hozzátartozója, rokona, más személy) szerepét játsszák el. A vizsgálat érdekében kialakítandó élethelyzetnek olyannak kell lennie, hogy az a vizsgálattal érintett személy intézkedési, eljárási kötelezettségét vonja maga után. A teszt célja annak megállapítása, hogy az egészségügyi dolgozó elfogadja-e a vesztegetési összeget, illetve visszaél-e hivatali vagy munkaköréből fakadó helyzetével” – magyarázza a főosztályvezető, aki igyekezett kiemelni azt is: a teszt során az ellenőrzött személy döntési szabadsága nem sérülhet, azaz semmilyen lelki vagy fizikai ráhatással nem lehet arra kényszeríteni, hogy a felajánlott összeget elfogadja, illetve kötelességét megszegje, magyaráz tiltos őt provokálni.

ÜTKÖZÉSPONT

interaktív közlekedésbiztonsági kampány

Interaktív közlekedésbiztonsági kampányt indított a Magyar Állami Vasutak Zrt. a rendőrséggel együttműködve. Magyarországon évente több tucat halálos baleset történik a vasúti átjárókban, s ahogy a kampány honlapján is olvasható: ezek szinte kivétel nélkül a síneken átkelő figyelmetlenségéből fakadnak. Az Ütközéspont címmel szervezett kommunikációs kampány célja tudatosítani a fiatalokban a veszélyforrásokat és emlékeztetni őket a szabályok betartásának fontosságára.

A MÁV Zrt. műszaki fejlesztései az elmúlt évek/évtized során számottevő mértékben javították a hazai vasúthálózat közlekedésbiztonsági színvonalát. „A MÁV Zrt. közlekedésbiztonsági projektjei – szakaszolt projekt” elnevezésű, az Európai Unió Kohéziós Alapjának támogatásával megvalósított projektek három alapvető fejlesztési területre összpontosítottak. Kiemelt szerepet kapott a vasúti átjárók biztonságának növelése, a közlekedő vasúti járművek rendellenességeinek kiszűrése és ezzel egy időben a vasúti pályahálózat felülete is.

Homolya Róbert, a MÁV Zrt. elnök-vezérigazgatója úgy fogalmazott, hogy a vasút a legbiztonságosabb közlekedési mód, ugyanakkor folyamatosan azon dolgoznak, hogy még megbízhatóbbá tehesék, ennek részét képezi az interaktív játékkal egybekötött figyelemfelhívó kampány is.

A vasúti átjárók biztonsága az átjárók biztosítottságával és a vonatérzékelés javításával növelhető. Ezért a szintbeni közút-vasúti kereszteződések országos felülvizsgálatát

követően a veszélyességi sorrend alapján a legindokoltabb helyeken a biztonság növelése érdekében LED-optikákkal felszerelt fénysorompókat telepítettek, a már működő fénysorompókat félsorompókkal egészítették ki, és a fénysorompókban az izzós fényjelző optikákat LED-optikára cserélték, valamint az útburkolati jelek kijavítására és a jelzőtáblák átalakítására is sor került. Mindezzel megelőzhetővé tehető a balesetek, és a baleseti károk csökkenthetők.

A járműdiagnosztikai fejlesztések során a nemzeti és részben a hazai gyakorlatra támaszkodva a közlekedésbiztonsági kockázatok csökkentésére a vasúti pálya mentén különböző fajtájú/típusú járműdiagnosztikai eszközöket telepítettek, amelyek kellő időben jelzik, és kiszűrik a közlekedési feltételeknek nem megfelelő járműveket. A kampány oldalán az is olvasható, hogy a vasúti közlekedés biztonsága piaci tényező; ezért a MÁV Zrt. számára ez „megbízhatóságunk, versenyképességünk meghatározó eleme, üzletpolitikánk szerves része”. Ennek keretében több olyan fejlesztés történt, amellyel sikeresen kiszűrhető egy-egy jármű hibás üzemelése működés közben. Mindezzel nemcsak a pályaminőség, de a menetrendszerűség is javul.

Ahhoz, hogy eme vizsgálatokat a legpontosabban végezhesék el a szakemberek, a vállalat a hazai pályahálózat műszaki állapotának elemzésére a legkorszerűbb diagnosztikai rendszerrel jelentkeztek. A Multifunkciós Mérőjármű (MFMJ) olyan videós pályafelületei rendszert jelent, amelynek segítségével időben felismerhetők a vágányok szerkezeti elemeiben és a felsővezeték-rendszerben kialakuló hibák és elváltozások.

A legújabb kommunikációs kampányban a többi között egy interaktív játék segíti a fiatalokat, amelyben fel kell ismerniük a veszélyes helyzeteket, ki kell deríteniük, hogy történhetett a baleset. Ehhez a játék során a következőket kell tenniük: körülnézni a baleset helyszínén, betekinteni a roncsba, majd megvizsgálni a nyomokat és összegyűjteni az információkat. Egy kisfilm is segítségükre van, amelyben Gál Kristóf, a rendőrség szóvivője és Nagy Zsolt színész hívják fel a figyelmet a történések kohéziójára.

Szöveg: Pap Melinda

A VONAT FÉKÚTJA AKÁR 1 KM IS LEHET!
Egy 80-100 km/h-val haladó több száz tonnás vasúti szerelvény nem pár vagy pár száz méteren belül áll meg, mint egy személyautó. A vonat fékútja az időjárási körülményektől függően akár 1 km is lehet! Tehát a vonat az észlelés és a fékezés pillanatától számítva még hosszú másodpercekig robot tovább.

MINDIG NÉZZ KÖRÜL!
Akár gyalogosan, akár más közlekedési eszközzel kelsz át a síneken, mindig nézz körül! Nagyon ritkán, de előfordulhat, hogy a sorompó meghibásodik, és nem jelzi időben a közeledő vonatot. Ha sorompó nélküli átjáróban mész át, fokozottan ügyelj átkeléskor, ugyanis nemcsak a menetrendben meghirdetett személyvonatok, de tehervonatok is közlekedhetnek az adott szakaszon.

HA HALLOD, HA NEM, JÖN A VONAT!
Amikor átkelsz a síneken, vedd ki a fülhallgatót a füledből. Manapság egyre több korszerű villanymozdony közlekedik, és zajlik a vasúti pályák felújítása is. A villanymozdonyok a felújított pályákon már olyan halkak, hogy csak egészen közelről lehet meghallani őket.

MEGÉRI VÁRNI!
Nem tudhatod, hogy az adott átjáróban a lehajtott sorompó ideje alatt melyik irányból hány vonat fog jönni. A piros jelzés nem véletlenül nem vált rögtön fehérre, van, hogy még a másik irányból is áthalad egy szerelvény. Mindig várd meg, hogy a fényjelzés szabadra váltson!

FIGYELJ A FÉNYJELZÉSRE!
Csak akkor kelj át a síneken, ha a fénysorompó szabad jelzésre váltott, és megbizonyosodtál róla, hogy egyik irányból sem jön vonat.

Mentális pandémia

követheti a világjárványt

A járvány szinte mindannyiunk testi/lelki egészségét befolyásolta, s új(abb) akadályokat állított a mentális betegségekben szenvedők elé. A pandémia idején az Egyesült Államokban tíz felnőttből négyen számoltak be szorongás vagy depresszió tüneteiről, de többen panaszkodtak alvásproblémákról és evészavarokról is, a tinédzserek, fiatal felnőttek, valamint a munkahelyüket elvesztők körében nőtt az alkohol- és kábítószer-használat. Mindezek fényében mentális pandémia követheti a világjárványt.

Felszínre kerültek a mentális problémák

A pandémia a fiatal felnőtteket viselte meg leginkább, akik az átlagnál nagyobb arányban számoltak be mentális panaszokról. Már a világjárványt megelőzően is különösen érzékenyek voltak a mentális problémákra, alkohol- és kábítószer-használatra, de az átlagnál nagyobb arányban számoltak be egészségügyi nehézségekről és szerhasználatról is a pandémia idején. A korábbi gazdasági válság rámutatott: a munkahely elvesztése fokozott depresszióval, szorongással és alacsony önértékeléssel jár, és többen menekülnek a drog jelentette átmeneti megkönnyebbülésbe, sok esetben pedig csak az öngyilkosságban látják a kiutat. Szintén nagy nyomás nehezdedt az alacsony jövedelmű háztartásban élő felnőttekre, de a kutatások felszínre hozták az anyák rossz szellemi egészségét is, amely tovább fokozódott a köznevelési intézmények bezárásával. Egy, a közelmúltban napvilágot látott tanulmány azt is feltárta,

a koronavírus-fertőzésen átesett egyének 18 százalékánál később mentális tünetek (szorongás, hangulatingadozás) jelentkeztek, amelynek elszenvedői főképp az idősebb korosztályból kerültek ki. A járvány idején alkalmazott biztonsági és egészségügyi korlátozások a társadalmi elszigeteltség egy eddig ismeretlen fokát idézték elő.

Nőtt a drogfogyasztók száma

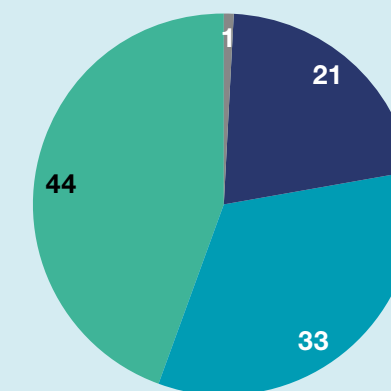
Az Egyesült Államok lakosságának 13 százaléka számolt be új vagy fokozott droghasználatról, amelyet a koronavírus kiváltotta stressznek tudnak be. A kábítószer-iránti megnövekedett igény különösen a serdülők körében mutat aggasztó tendenciákat: míg a pandémia előtt a középiskolás diákok 15 százaléka számolt be tiltott kábítószer-használatról, addig ugyanez az arány majdnem megduplázódott. A kábítószer-használók fokozott kockázatnak voltak kitéve a pandémia idején: az egészségügyi ellátáshoz hasonlóan a kábítószer-problémával küzdők kezelése is akadozott. A szerhasználók körében magas a krónikus betegségben szenvedők száma, akik kiemelten veszélyeztetettek a súlyos légúti megbetegedésekkel szemben. A személyzet hiánya, az ellátás akadozása, a szabad mozgás korlátozása megnehezítette a droghasználók egészségügyi ellátását. Az Európai Unió 2021. évi európai kábítószer-jelentése ugyanakkor feltárta azt is, hogy csökkent a fogyasztók érdeklődése a rekreációs eseményekhez kapcsolódó drogok (például az MDMA) iránt, viszont a nyár folyamán – az utazásra vonatkozó korlátozások enyhítésével és a közösségi események visszatéréssel – ismét nő a használat mértéke. Megváltoztak, diverzifikáltabbá váltak a droggereskedelmi útvonalak is: a szárazföldi határlezárásokat kikerülve, a tengeren át érkezett nagyobb mennyiségben kannabisz- és heroinszállítmány Európába. A logisztikai változások miatt nehezebben beszerezhetővé váltak és egyben megrágultak az illegális szerek; legnagyobb mértékben a szintetikus stimulánsok ára növekedett, hiszen az előállító kínai gyógyszergyárak hosszú időre leálltak.

Különösen érzékenyek a gyerekek

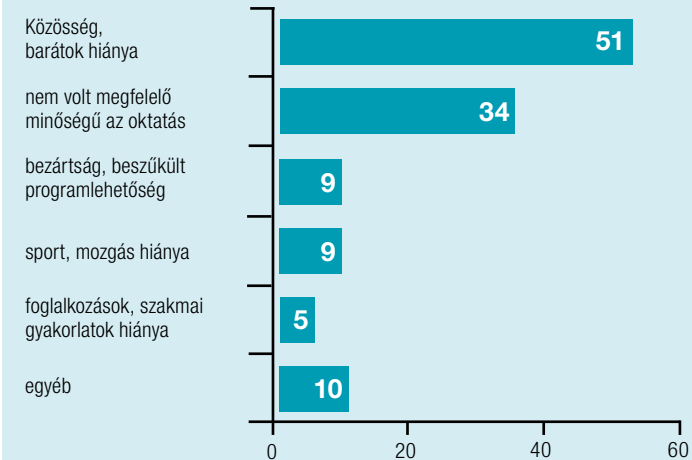
„A gyerekek a járványhelyzet csendes áldozatai” – fogalmazott az UNICEF magyarországi szervezetének vezetője a járványhelyzet gyerekekre leselkedő mentális veszélyei kapcsán. Mind a szülők, mind a gyerekek mentális egészségében drasztikus romlásról számolnak be a szakemberek. Az UNICEF Magyarország reprezentatív felméréséből kiderült: a szülők fele szerint romlott gyermekének mentális, lelki egészsége a járvány alatt: a 11–18 éves korosztály alvásproblémákról

Ön hogy látja, a járvány miatt kialakult helyzet okozott valamilyen hátrányt a gyermeke számára? (11–18 éves gyermeket nevelők, %)

■ igen, jelentőset
■ igen, egy kicsit
■ nem
■ nt/nv

Milyen problémát okozott? (spontán válasz)

(55 százalék), motiválatlanságról (23 százalék) és „befelé fordulásról” számolt be, míg a kisebbekre a figyelemzavar (26 százalék), a túlzott mozgékonyosság és az engedetlenség, düh (25 százalék) volt jellemző.

A serdülők körében súlyosbodott a szorongással küzdők száma: romlottak a szociális készségeik, ráadásul – a bezárásoknak köszönhetően – a szükséges mentálhigiénés szolgáltatásokhoz sem fértek hozzá (például iskolapszichológus). Felbomlott a napi rutin, a szociális kapcsolatok megszakadtak, a szülők stresszesebbek lettek. A szülők több mint fele tart attól, hogy a gyerekek a bezártság miatt tartós hátrányt szenvednek el: lassult az érzelmi és társas fejlődés, a mozgásfejlődés, illetve lemaradtak a tanulásban.

Szöveg: Zavodnyik Blanka

Elmélet és gyakorlat találkozása

– komplex biztonság az állam és a jog tükrében

Az Alaptörvény kilencedik módosítása, valamint a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló törvényjavaslat benyújtása vitathatalanul rámutat, hogy a komplex biztonság az állam és a jog szervezet- és szabályrendszerében is egyre erőteljesebb figyelmet kap. Örvendetes, hogy egyetemünkhöz köthető oktatók és kutatók munkásságából is visszaköszönnek bizonyos részletek a jogalkotói döntésekből. Úgy is fogalmazhatnánk, hogy ebben a témában az elmélet és a gyakorlat a fejlődés érdekében találkozni látszik.

Az NKE HHK Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszéke 2017-ben, különféle intézményi előzmények nyomán alakult meg. Az egyetemi és a kari vezetés támogatása, valamint különösen a Honvédelmi Minisztériummal, illetve a Magyar Katonai Jogi és Hadijogi Társasággal való együttműködés már a megalapítás után egyértelművé tette, hogy a tanszéki szakmai közösség által képviselt kutatási irányoknak komoly aktualitása van. *A honvédelem jogának elméleti, történeti és kortárs kérdései, A védelmi igazgatás működésének gyakorlati tapasztalatai napjaink kihívásainak tükrében, A védelmi igazgatás rendszere és a honvédelmi igazgatással való kapcsolatának elméleti és gyakorlati összefüggései, valamint az Új típusú hadviselés a 21. század második évtizedében és azon túl – Intézményi és jogi kihívások* című kötetek kiválóan példázják mindezt, akárcsak azok a kiadványok, amelyek a Magyar Katonai Jogi és Hadijogi Társaság kiadásában, a tanszék munkatársainak együttműködésével jelentek meg, és a www.hadijog.hu felületen jelenleg is elérhetők. A tanszék felállításával tehát az NKE és azon belül a HHK felső vezetése egy hiánypótló döntést hozott meg a hazai felsőoktatásban, hiszen a honvédelem és még tágabban a védelem jogi vonatkozásaira irányuló kutatási és oktatási feladatoknak ilyen intézményesült kerete hosszú ideje nem létezett Magyarországon.

Ahogy azonban több mértékadó szövetséges állam és maga az Észak-atlanti Szerződés Szervezete is mint politikai és katonai szövetség, egyre kiterjedtebb, komplexebb módon kezeli a biztonságot és annak fenntartását, úgy értelemszerűen mutatkozott a tanszék kutatói számára is, hogy a komplex biztonság felől közelítve egyre szélesebb spektrumban elemezzék a hazai szabályozást és a kapcsolódó államszervezetet. A hiánypótló és a kortárs folyamatokra reagáló, de elméletileg és történetileg is megalapozott kutatás mellett a másik cél azonban az volt, hogy olyan alapkutatói tevékenységek valósuljanak meg a tanszék keretei között, amelyekre a szakmai apparátus és a döntéshozók nyitottsága esetén gyakorlati fejlesztéseket, döntéseket is építeni lehet bizonyos mértékben.

Ez a szakmai ambíció az elmúlt időszakban részben teljesülni látszik. Ahogy Till Szabolcs ezredes a *Katonai Jogi és Hadijogi Szemle* 2021. évi 1. számában rámutatott, az Alaptörvény kilencedik módosításának védelmi és biztonsági tárgyú rendelkezései között több olyan újítás és szabály is megjelent, amelyekre a tanszék kutatója, Farkas Ádám százados már évekkkel ezelőtt több publikációban is

javaslatot tett, hasonlóan egy ágazatokon átívelő védelmi és biztonsági törvény megalkotásához. Figyelembe kell venni, hogy mind Till Szabolcs ezredes, mind pedig Farkas Ádám százados és Kelemen Roland a különleges jogrend témaköre kapcsán többéves kutatásokat folytatott mind szabályozási, mind pedig intézményi tekintetben, amelyek egyes üzenetei szintén visszatükröződni látszanak a döntéshozói gondolkodásban. Az NKE HHK Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszéken tehát olyan alapkutatók zajlottak az elmúlt években, amelyek a biztonság szavatolásának erősítéséhez a gyakorlatban is hozzájárulhattak.

Az elmélet és gyakorlat találkozása azonban 2021 elején újabb szintet lépett. Koltay András rektor a HHK bázisán megalapította az NKE Védelmi-biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Kutatóműhelyét, amely önálló kutatási entitásként Kádár Pál dandártábornok vezetésével kezdte meg munkáját az összkormányzati szemléletű védelmi és biztonsági szabályozás fejlesztésének tudományos támogatása érdekében. Ez az új irány a tanszéktől függetlenül, annak kutatási területénél lényegesen szélesebb spektrumra irányulva, de a tanszékkel is együttműködve bontakozhat ki a jövőben. Alapítása azonban arra figyelemmel is előrelépés, hogy Kádár Pál tábornok a Miniszterelnöki Kormányiroda vezető kormányfőtanácsosaként a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló törvényjavaslat kidolgozásának vezetője volt, aki vezette és összehangolta a valamennyi minisztériumon átívelő kidolgozó munkát, valamint az azonosított elméleti alapkutatók értékeinek gyakorlati döntés-előkészítésbe történő becsatornázását. Személyével és az általa képviselt kutatási irányokkal tehát az NKE égisze alatt lehetőség van arra, hogy az elméleti kutatások közvetlen gyakorlati hasznosulása új szintre léphessen a védelem és biztonság terén.

A fenti sikerek mellett azonban a kutatómunkát folytatni kell, immár párhuzamosan a honvédelmi jogi és igazgatási, valamint a védelmi-biztonsági szabályozási és kormányzástani vonalakon. Egyrészt ugyanis a szabályozási reformnak még számos területet érintenie szükséges, illetve a biztonsági környezet folyamatos változásaira is elengedhetetlen reagálni. Másrészt pedig a tanszék közössége ezzel a munkával tudja meghálálni azt a bizalmat, amelyet a sajátos portfólió támogatásával az NKE és a HHK felső vezetése kifejezett.

Szerző: Farkas Ádám

Fotó: Kertész László (honvedelem.hu / HM Zrínyi NKft.)

A fiatalok

Hamarosan zárul a Zrínyi 2026 program légierős fejlesztése, a beszerzések zajlanak. Közben egy etap zárul, lassan ideje gondolkodni a Gripen-flotta jövőjén és persze azon is, ki ül majd a pilótafülkékben, és kik teszik majd lehetővé, hogy ezek a gépek fel is tudjanak szállni.

A feladat adott: vonzóvá tenni a légierőt a fiatalok számára.

A találkozás fontos terepe volt a múltban a kecskeméti repülőnapok, amelyet idén ismét megrendeznek.

A Magyar Honvédség fél évszázados technikai ugrásának egyik leglátványosabb része a légierő fejlesztése. A magyar légierő a szemünk előtt válik a térség egyik legerősebbjévé. A fejlesztések története 2005-ben kezdődött, akkor indult útjára a Gripen-program, NATO-pénzekből pedig 3D-s radarokat vettünk.

SZÜNET UTÁN LENDÜLET

Igazi lendületet az elmúlt években vett a magyar légierő fejlesztése. Folyamatosan újul meg a forgószárnyú légiflotta: 2018–2019 fordulóján érkeztek haza Szentpétervárról a nagyjavításon és korszerűsítésen átesett MI24-es helikopterek, az Airbus Defence-től pedig 20 darab H145M könnyű, többcélú és 16 darab H225 közepes, többcélú helikoptert vásárolunk. Az AN-26-os szállítógépek helyébe két darab használt, de 8-9 évesen még fiatalnak számító Airbus A319-es szállítógép és egy Dassault Falcon 7X repülő érkezett. Elkezdődött a hátsó rámpás, többcélú teherszállító beszerzés harmadik, utolsó fázisa is: múlt év végén két brazil gyártmányú, új generációs KC-390 beszerzéséről írtak alá szerződést, a szállítás 2023-tól kezdődik. A fenti típuskavalkádból látszik: színes, sokoldalú flottánk van, legalábbis a környék országainak szintjén.

terepe lesz a légierő?

TÁVOLABBI TERVEK

A légierő fejlesztésének a Zrínyi 2026 Honvédelmi és Haderőfejlesztési Programon túlmutató következő fejezete a 2006-ban érkezett JAS 39 Gripen vadászpilóta-flotta további sorsának eldöntése lesz. A svédekkel kötött lízingszerződés 2026-ban lejár, ekkor kell majd határozni a típus megtartásáról vagy új gépek beszerzéséről. Katonai szakértők szerint a Gripen egy modern típus, 2026-tól számítva még lesz bennük további 10-15 év üzemeltetési lehetőség, azaz akár maradhat is a 14 darabos flotta. Ha más döntés születik, akkor el lehet gondolkodni ötödik generációs vadászgépek beszerzésén, a szóba jöhető szállító jelen pillanatban az Amerikai Egyesült Államok. Más szakértők szerint ez utóbbi forgatókönyv esetén az F35 típus jöhet szóba.

A FIATALOK MEGSZÓLÍTÁSA

A Magyar Honvédség új parancsnoka, Ruszin-Szendi Romulusz vezérőrnagy több felületen, így lapunknak és a Ludovika TV-nek is több alkalommal tett hitet amellett,

hogy bár a fejlesztések fontosak, ezek végén mégiscsak az ember, azaz a katona áll. Így a haderőnél is nagy hangsúlyt fektetnek a fiatalok toborzására, mindezt rövid és tömör információátadással és persze lehetőségekkel. Az egyik ilyen, hogy a 14-18 éves korosztálynak újra legyen lehetősége viszonylag olcsón repülni. Mindennek egyik végső célja lehet, hogy a NATO Flying Training in Canada program jelenlegi hét helyére és az azt követő külföldi képzésre legalább két-háromszoros legyen a túljelentkezés. Ennek alapja az állami légiközlekedési szak elvégzése a Nemzeti Közszerződési Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karán. És itt még mindig csak a vadászpilóta-képzésről »

REPÜLŐNAPOK MAGYARORSZÁGON (FORRÁS: HONVEDELEM.HU)

- 1990. augusztus 1.: Nemzetközi Repülő- és Haditechnikai Bemutató
- 1991. szeptember 20–21., Taszár: több külföldi ország részvétele
- 1997. május 24–25.: a rendezvény helyszíne ekkortól lett Kecskemét
- 1998: repülőnap a magyar katonai repülés 60. évfordulóján, Harrier, Tornado, F–16, F–18, JAS 39 Gripen, Mirage 2000 típusokkal
- 2000. május 20–21.: két bemutató kötelék, a szlovák Fehér Albatroszok és az olasz Frece Tricolori érkezik a Harrier, Mirage 2000 és F–16-osok mellett.
- 2008: abban az évben elmaradt a Royal International Air Tattoo, a világ legnagyobb katonai légi bemutatója, így Kecskemét került a középpontba. A szervezők minden addiginál látványosabb és változatosabb programokkal tisztelegtek a 70 éves légierő és a 160 éves honvédség előtt.
- 2010: utoljára magyar színekben a MiG–29-es
- 2013. augusztus 3–4.: a Honvédség felvonultatta teljes repülőárméniját. A fellépő hét bemutató csapatból három még soha nem járt Magyarországon. Az Orosz Vitézekon kívül Kecskemétre érkezett a lett Baltic Bees, az olasz Frece Tricolori, a török Turkish Stars, a spanyol Patrulla Águila, a horvát Krila Oluje, illetve egy olasz és egy román civil kötelék is.

beszélünk, ehhez jön még a helikopterpilóta-igény és a földi kiszolgáló személyzet, akiknek a munkája nyomán ezek a vasak fel is tudnak majd szállni, és a kijelölt feladatot végrehajtani.

A TALÁLKOZÁS TEREPE:

A KECSKEMÉTI REPÜLŐNAPOK

Idén, nyolc év szünet után, augusztus 28–29-én rendezik meg az év leglátványosabb eseményét Kecskeméten. A Nemzetközi Repülőnap és Haditechnikai Bemutatóról nemrégiben a Szentgyörgyi Dezső Repülőbázison tartottak

sajtótájékoztatót, ahol Benkő Tibor honvédelmi miniszter arról beszélt: az utolsó, 2013-as eseményen a Magyar Honvédség még kevés új haditechnikai eszközöket tudott bemutatni a közönségnek, ám azóta már van mit. A bemutató a fiatal generáció megszólításának terepe lesz, ők – a miniszter szavai szerint – kiemelt csoportnak számítanak. A programban statikus és dinamikus bemutatók lesznek, a magyarok mellett pedig többek között a cseh, román, török, szaúdi, angol és brazil gépek tartanak majd bemutatót.

Szerző: Tasi Tibor Grafika: honvedelem.hu/ HM Zrínyi NKft.

Fókuszban a német szövetségi választás

Ősszel Németországban parlamenti, Franciaországban – jövő áprilisban – elnökválasztást tartanak. Vajon Angela Merkel távozásával változik Németország európai befolyása? Hogyan hatnak majd a német belpolitikai folyamatok az integráció alakulására? Mi lesz a francia–német tengely sorsa? Ezekre a kérdésekre próbál választ adni a Stratégiai Tanulmányok Intézetének (STI) beszélgetéssorozata, amelyen neves németországi politikusok vitatják meg a választások utáni lehetséges scenáriókat. »

Az *Európa a német és a francia választások küszöbén* című beszélgetéssorozat második állomásán Alexander Graf Lambsdorff, az FDP nemzetközi ügyekkel foglalkozó parlamenti csoportjának elnökhelyettese, Pröhle Gergely, a STI vezetője és Heinrich Kreft, a budapesti Andrassy Egyetem Diplomácia Központjának vezetője beszélgetett a németországi szövetségi választásról.

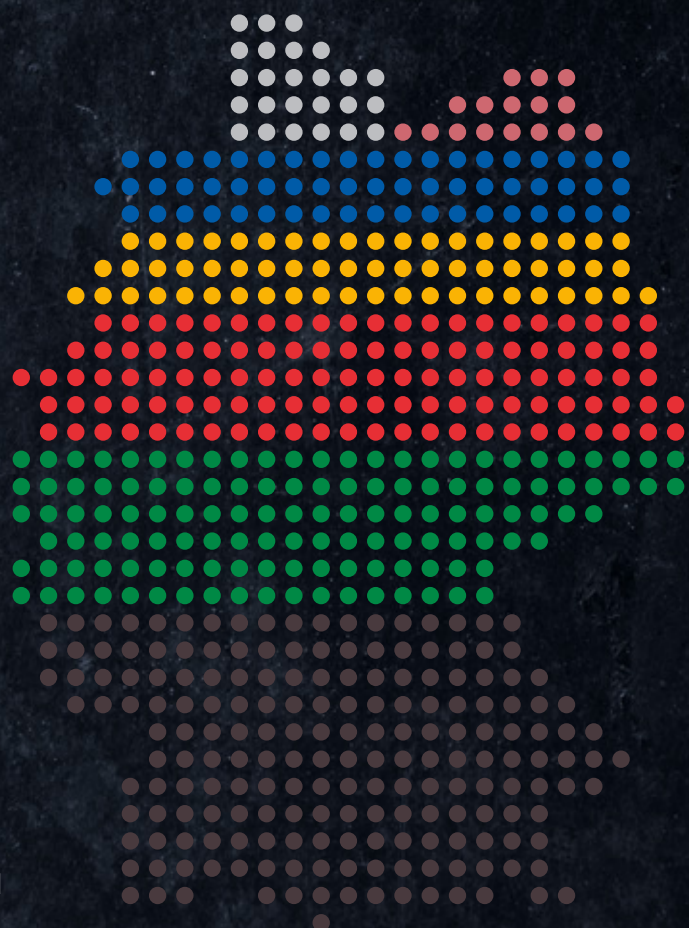
Alexander Graf Lambsdorff előadásában elemezte a német belpolitika aktuális helyzetét, és kitért arra, milyen lehetséges koalíciókkal számolnak hazájában. A legvalószínűbb koalíciós lehetőségként a fekete–zöld–piros, vagyis a CDU/CSU–Zöldek–SPD együttműködését említette. A felmérések alapján előfordulhat, hogy Annalena Baerbock, a Zöldek kancellárjelöltje

vezetheti a zöld–szocialista koalíciót, azonban nagy a valószínűsége, hogy Laschet lesz a kancellár. „A CDU-n belüli elnökválasztás *shakespeare-i drámában csúcsosodott ki*” – fogalmazott Lambsdorff, s hozzátette, a később kancellárjelöltként is felálló konzervatív politikus, Armin Laschet élete szónoklatát nyújtotta hiteles beszédével.

Az őszi választás meghatározó témái többek között a – fiatalokat legjobban megmozgató – klímakérdés, a gazdasági és belbiztonsági intézkedések és a 65 év feletti nőket (ez a csoport teszi ki a választók legnagyobb százalékát) érintő családtámogatások lehetnek. Ugyanakkor erőteljes feszültség érezhető a városi lakosság ideológiai megnyilvánulásai és a vidéki németek problémái között.

Kire voksolnának a németek?

Választói pártpreferenciák a szövetségi választáson (2021. július 11.)

- 30% CDU/CSU
- 19% Zöldek
- 15% SPD
- 11% FDP
- 10% AfD
- 8% Egyéb
- 7% Baloldali párt

Forrás:
RTL, n-tv
© STATISTA 2021

A MERKEL-KORSZAK VÉGE

Szeptember 26-án új Bundestagot választanak Németországban. A szövetségi köztársaság történetében először ezúttal nem fognak hivatalban lévő kancellárt újraválasztani, vagyis a Merkel-korszak visszavonhatatlanul véget ér. Három jelölt áll készen Angela Merkel utódjaként az ország élére állni, minden valószínűség szerint egy olyan koalíció élén, amely eddig soha nem létezett a Németországi Szövetségi Köztársaság történetében. Ezért jelenleg különösen nagy az érdeklődés külföldön – nemcsak Európában – a kül- és biztonságpolitika, valamint a politikai pártok gazdaság- és környezetpolitikai álláspontja iránt.

Lambsdorff saját pártja helyzetéről lehangoltan nyilatkozott, hiszen a két szélsőséges párt – a baloldal és a zöldek – között az FDP középen foglal el pozíciót, ami miatt zöld és szocialista szavazókat is veszítenek. A külpolitikai aspektusokat elemezve kiemelte: a Kína és az USA közötti feszültség dacára Németországnak ki kell igazodnia a felek között, „ellenállni annak a kínai impulzusnak, amelyet jelenleg is kritikus szemmel néz a német kormány”. A német liberális politikus felhívta a figyelmet arra, hogy a kelet-közép-európai államok nélkül nem lehetséges az előrehaladás az európai integrációban, ezért szomorú, hogy Angela Merkel és Emmanuel Macron ezen államok feje felett próbáltak dönteni, s előbb fordultak Putyinhoz, mint az érintett országok vezetőihez. „A biztonság fontosabb, mint a szabadság” – hangsúlyozta ehhez kapcsolódva Pröhle Gergely. Ezt a pandémia idején

is tapasztalhattuk, azonban mindez hatalmas társadalmi problémákat hoz a felszínre, amelyekkel úgy látja, az FDP nehezen tud megküzdeni. Lambsdorff erre reflektálva megjegyezte: valóban vannak törések a pártján belül, ám az alapértékekhez tartaniuk kell magukat a párt politikusainak. Azonban, „aki nem tud álmodni, az nem realista”, így pártja szempontjából könnyen megfogalmazható a külpolitikai irány: a szorosabb európai együttműködés prioritást élvez. A pártprogram feladata ennek az iránynak a kijelölése és a szükséges mozgástér biztosítása.

Pröhle Gergely és Alexander Graf Lambsdorff az európai vakeinaháborút eltérő álláspontjaik szempontjából vitatták meg, ugyanakkor egyetértettek abban, hogy az európai közigazgatás hatékonyságát szupranacionális szinten minél hamarabb rendbe kell tenni.

Szerző: Pap Melinda

Közép-Európa külügyminiszterei új formációba tömörülnek

A járvány kezdetét követően az intézkedések összehangolása és a gazdasági visszaesés minél hatékonyabb kezelése érdekében a szomszédos országok mindenhol igyekeztek összefogni. Ausztria külügyminiszterének kezdeményezésére Magyarország, Szlovénia, Szlovákia és Csehország ad hoc találkozókat szervezett a védekezés és az Európai Unióban történő véleményformálás összeegyeztetésére. A formáció eddig elért eredményeiről és lehetséges jövőbeli aspektusairól Stepper Pétert, az egyetem Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszékének adjunktusát kérdeztük.

● **Milyen fogadtatása volt a részt vevő négy ország részéről az osztrák külügyminiszter által felvetett találkozóknak?**

A kezdeményezés újnak számít, a tavaly júniusi nyitóesemény óta mégis két másik külügyminiszteri találkozót is szerveztek, ez jól mutatja, hogy az öt ország külügyminiszterei érdekeltek abban, hogy tárgyaljanak praktikus együttműködési lehetőségekről. Nem gondolom, hogy a C5 keretében ambiciózusabb célkitűzések jelennek meg a közeljövőben, alapvetően a közép-európai együttműködés magját a V4 csoport adja, de a V4+ tárgyalásokon túl ez is jó lehetőség Ausztria és partnerei számára az egyeztetésre.

● **Mi volt a fő ok, amiért ezt a folyamatot elindították?**

A részes államok, Ausztria, Csehország, Magyarország, Szlovákia, Szlovénia földrajzi értelemben közel állnak egymáshoz, mindegyik országot hasonló módon érintette a járvány és az azt követő gazdasági visszaesés. Ezenkívül számos olyan európai politikai téma is napirendjükön van, mint a kohéziós pénzek elosztásának kérdése, az európai újjáépítési alapok ügye, vagy akár az uniós intézményi reformok. Ezekben az ügyekben Közép-Európa eltérő álláspontot képviselhet, mint a többi tagállam. Bizonyos témákban van értelme tárgyalásokat folytatni a hasonló álláspontot képviselő partnerekkel, ezt bizonyították a visegrádi együttműködés sikerei is az elmúlt években. Fontos tisztázni, hogy a C5 formáció nemcsak most, de nagy eséllyel a közeljövőben sem bír majd olyan jelentős politikaformáló erővel, mint a V4.

● **Az eddigi három találkozó milyen eredményekkel zárult?**

Tavaly júniusban az osztrák külügyminiszter kezdeményezte a C5 formáció életre hívását, és a nyitótalálkozó után egy hónappal, júliusban találkoztak ismét a felek Budapesten. Az első találkozó középpontjában a koronavírus-járvány alatti jószomszédi együttműködés, a járványkezelés és a hosszú távú gazdasági következmények megvitatása állt. Alexander Schallenberg szerint a tárgyalások fő célja az egyenlő és méltányos európai gazdasági újjáépítés kell hogy legyen, a Central Five ezt az álláspontot képviselte. A második találkozót Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter szervezte 2020. július 14-én, ahol a téma a harmadik országbeli állampolgárok előtti határnyitás, az újjáépítési alap, nemzeti költségvetési hiánycélok kiigazítása és a többéves uniós költségvetési keretről szóló tárgyalás volt. A következő találkozót 2021. március 1-jén szervezték Ljubljanában, ahol továbbra is a járvány okozta gazdasági és társadalmi hatásokkal szembeni ellenálló képesség fontossága volt a fő téma. Emellett foglalkoztak a térség biztonságával, kiemelve a kibertámadások

elleni védelem jelentőségét. A digitális átállás és a zöldítés az unió kiemelt területei lesznek, ezért a C5-országok is kiemelt figyelmet fordítanak ezekre a témákra. A szomszédságpolitika erősítése mellett a transzatlanti kapcsolatok fontosságáról is nyilatkoztak a felek. Ezzel összefüggésben tárgyaltak az oltási programok felgyorsításának szükségességéről, de megjelent a transzatlanti kapcsolatok jövője is a témák között, amivel szoros összefüggésben van Kína megítélése a régióban.

● **Hogyan vélekedtek a globális kínai előrenyomulásról?**

A kisállamoknak fontos, hogy az EU–USA együttműködés stabilitást jelentsen a szabályalapú világrendben, mert a szabályok megváltozása negatív hatásokat okozhat a térségben. Másrészt szerintük az EU-nak törekednie kell a nézeteltérések dacára arra, hogy Kínával sikeres és konstruktív együttműködést alakítson ki. Ezenkívül jelentős kihívást jelent Közép-Európa számára, hogy a brexit után miként valósul meg a britekkel kötött kereskedelmi és együttműködési megállapodás implementációja a gyakorlatban.

● **A pandémia után állandósulhat a kooperáció? Van-e jövője egy ilyen típusú együttműködésnek?**

Az ad hoc tárgyalási formációk esetében nehéz a jövőt megjósolni. Nagy eséllyel belefér az öt külügyminiszter évi programjába évente egy ilyen jellegű találkozó, ami jó alkalom lehet az unió belüli koalícióképzésre azokban az ügyekben, amelyek kapcsán van valamilyen egyedi közép-európai érdek. Ha sok ilyen ügy lesz az adott évben, akkor izgalmasabb lesz a találkozó, ha kevés, akkor megmaradhat protokolláris formalitásnak. Ez mindig az adott időszakban kialakított politikai akarat függvényében alakul majd.

● **Szükséges – több regionális együttműködés mellett – egy külügyminiszteri fórum az EU-ban való könnyebb helytálláshoz?**

A miniszteri szintű egyeztető fórumok mindig segítenek abban, hogy egyes, szakértői szinten előkészített ügyek előrébb mozduljanak. A többi regionális együttműködés, így kifejezetten a V4-csoport sikerét az adja, hogy nem intézményesült, és tiszteletben tartja a tagok szuverén akaratát. Ha emiatt a V4 keretében nem tudnak közös álláspontot képviselni a felek, ebben a V3+2 formációban mégis képesek lehetnek egyeztetni. Amíg nem megy az egyik tárgyalási keret szorgalmazása a többi rovására, addig mindenképp hasznosak ezek a kezdeményezések. Mivel nagyon friss kezdeményezésről beszélünk, komolyabb értékelést majd csak az első konkrét lépések elemzése után érdemes végezni.

A műanyag bennünk van!

A korábbi években több hazai vendéglátóipari vállalkozás állt át a környezetbarát csomagolóeszközök használatára: egy tavalyi kutatásból kiderült, a cégek 40 százaléka használ valamilyen lebomló, komposztálható anyagú csomagolóeszközt. Ebben nagy szerepet játszott az Országgyűlés által tavaly elfogadott jogszabály, amely az egyszer használatos műanyagok kivezetését célozza. Az uniós előírásokon alapuló jogi norma július 1-től betiltott számos egyszer használatos műanyagterméket. Németh Zsolt, a Víz tudományi Kar Víz- és Környezetbiztonság Tanszékének docense válaszolt kérdéseinkre.

- A hazai vizek tekintetében milyen tapasztalatok vannak, mennyire volt sürgető a július elsejével hatályba lépett jogszabály?

Annak ellenére, hogy nagy tavainkban és folyóinkban számottevő mennyiségben mutattak ki műanyagszennyezést, nem várok érdemi eredményt a döntéstől; inkább egy konform jogi aktusnak, legjobb esetben is csak egy első lépésnek érzem ezt. Nagy folyóink műanyagszennyezése ugyanis döntően külföldről származik, gondoljunk itt a híressé vált PET-kupára, amely során minden évben lelkes fiatalok több tonna műanyag hulladéktól szabadítják meg a Tiszát, de a Dunában vagy nagyobb tavainkban található műanyagszennyezésnek is csak elenyésző része származik az ilyen egyszer használatos termékekből, mint a fültisztító pálcika, a szívószál vagy a műanyag pohár. Ezzel természetesen nem szeretném lekicsinyelni ennek a biztató lépésnek a hatását, de egyrészt roppant kevésnek érzem, másrészt pedig azt gondolom, hogy a hulladékhasznosítás kérdésében az Európai Unióban egyszerűen fordítva ülünk a lovon.

- Mit ért ezen?

A jogalkotás iránya alapvetően rossz. Vajon miért önt el bennünket a műanyag hulladék? A felelőtlen emberi magatartás, szemetelés mellett azért, mert a hulladékok nagy részét sajnos nem lehet gazdaságosan újrahasznosítani. Miért nem lehet az amúgy többségében technológiailag remekül kezelhető műanyagokat egyszerűen újrahasznosítani? Mert a hulladékban zavarba ejtően sokféle műanyag, fém, festékanyag, adalék keveredik egymással. Amíg az ipar és kereskedelem szereplői szinte tetszőleges összetétellel gyárthatnak évi 150-170 millió tonna műanyag tartalmú csomagolóanyagot a világon, mi fogyasztók pedig ezt beszennyezve jól összekeverjük, addig nemigen lehetséges az anyagban való újrahasznosítás, hiszen a szétválogatás „hamupipőkei” feladatát és a tisztítást csak néhány komponens esetén éri meg elvégezni. Ha pedig egy 100 gramm gyümölcsjoghurtot tartalmazó dobozra gondolunk, amelyben alumínium fedőfólia, papír címke, ragasztók, festékek és más adalékok vannak, rájövünk, hogy ezt nem is lehet szétválogatni, hiszen ki fogja leoldani a címkét, lekaparni a ragasztót, különválogatni az alumíniumot? Nyilván senki, mert ez majdnem lehetetlen. A jogalkotásnak sokkal inkább a megelőzést kellene szem előtt tartani és előírni például, hogy mely anyagokból lehet csomagolást gyártani, de ezen anyagok körét legfeljebb 5-10-re kellene korlátozni, és olyan anyagokat megadni, amelyek az univerzális alakíthatóság és nagy fokú kémiai stabilitás mellett ne oldódhassanak ki

az élelmiszerekbe vagy a bőrünkbe. A visszagyűjtést termékdíjjal lehetne ösztökélni, és ahogy a 80-90-es években visszaváltható üveget csak elvéve lehetett közterületen találni, most is jelentősen csökkenne a környezetbe kerülő műanyag hulladék mennyisége. Sajnos az európai jogászok a „verseny szabadságára” való hivatkozással ezt az irányt egyelőre elutasítják, pedig hosszú távú, valódi megoldást csak ez hoz. A hulladékot elásni depókban, vagy elégetni hulladékégetőkben nem fenntartható.

- Milyen problémákat okoznak a még le nem bomlott és milyeneket a már lebomlott műanyagok?

A műanyagok a környezeti hatások eredményeképpen, mint az UV-sugárzás, az eltolódott pH, bomlásnak indulnak, de ez a bomlás nagyon lassú. Teljesen lebomlott műanyag nem sok van, de az adalékanyagok sajnos „szívárognak” belőlük folyamatosan. A műanyagok gyártásakor ugyanis a megfelelő fizikai, optikai tulajdonságok eléréséhez adalékanyagok százait adják az alap polimerhez. Így lesz például hajlékony tapéta az egyébként merev PVC-ből, vagy így lesz szép színe, felületi mintája egy gépkocsi műszerfalának, de már a gyártási folyamat, alakíthatóság, formaleválasztás céljából is adalékolják őket. Meg kell említeni, hogy az elektronikai műanyagokba vagy azokba, amelyeknek nem szabad lángra lobbanniuk tűz esetén, jelentős mennyiségű égésgátló adalékot kell tenni, amely többnyire brómvegyületekből áll. Ezek egy részéről bebizonyították, hogy már igen kis koncentrációban is befolyásolják az emberi hormonrendszer működését.

- Milyen anyagok oldódnak ki a műanyagokból?

Többnyire a korábban említett adalékanyagok, és ezek nemcsak a vizekbe vagy a talajba oldódnak ki, hanem a bőrünkön, tudónkön át felszívódva belénk is kerülnek. Az EPA és FDA adatai alapján egy átlag amerikai testébe naponta 40-60 mikrogramm ilyen adalékanyag kerül. A probléma ott van, »

hogy ezen adalékok jelentős része igazoltan hormonhatású, mutagén vagy immunmoduláns. Rengeteg állatkísérlet és epidemiológiai megfigyelés támasztja alá, hogy ezeknek az adalékoknak köze lehet a civilizációs betegségek egy részéhez.

● El lehet távolítani ezeket az anyagokat a vízből vagy a környezetből valamilyen módon?

Egy részük idővel megkötődik, és kémiaiilag passzívulódik, más részük viszont úgynevezett bioakkumuláló anyag, amely sajnos felhalmozódik a tápláléklánc csúcán lévő élő szervezetekben, vagyis a csúcsragadozóknak és bennünk, emberekben. Megdöbbentő módon a PVC lágyítására szolgáló dietil-hexil-ftalát (DHP) a környezetben az egyik legnagyobb koncentrációban az anyatejben fordul elő. Ez a vegyület igazoltan asztmára hajlamosít, de még számos más hatása lehet, amelyekről nem tudunk. Ezen vegyületek eltávolítása a környezetünkben lenne a legfontosabb, a vízbe, talajba került vegyületek már csak igen költségesen, gyakorlatilag szinte nem távolíthatók el. A szárazföldi műanyagszennyezés hatalmas részét teszik ki a műszálas textilekről mosáskor leszakadó mikroszálak.

● A tény megdöbbentő! Szerintem a legtöbb ember bele sem gondol abba, hogy egy-egy műszálas ruhadarab mennyi kárt tud okozni a környezetben!

Természetesen, hiszen bekerülnek a táplálékláncba, de a viselője nyilván be is lélegzi a ruhájáról letöredezett részecskéket, ahogy az utak mentén belelegezzük a mikronos nagyságrendű, a gumiabroncsokról letöredezett gumiport és más részecskéket.

● A már előállított műanyag termékek „száműzésére” mi lehetne a legkevésbé környezetkárosító megoldás?

A fentiekben megfogalmazott irányt, a csomagolóanyagok gondos kiválasztását és az erre alkalmazható műanyagok körének leszűkítését sokkal hatékonyabbnak tartanám, hiszen így egységesíteni lehetne a csomagolásra használt anyagokat. Ez nem csak az újrafeldolgozást tenné gazdaságossá, és megszabadítana bennünket a környezetbe kerülő műanyag hulladék jelentős részétől, hanem biztonságosabbá is tenné a világot, mert bizonyos ártalmas adalékokat, melyekkel így naponta érintkezünk, el lehetne kerülni. Jelenleg a biológiailag lebomló műanyagokból készült helyettesítő termékek másfél-kétszer annyiba kerülnek, mint az egyszer használatos műanyagok. A vendéglátásban aki teheti, egyelőre beraktároz az olcsóbb egyszer használatos műanyag termékekből, mielőtt a drágább, ugyanakkor környezetbarátabb csomagolásra és eszközökre váltana. Mindeközben értelemszerűen várhatóan bővül a visszaváltható és alternatív tárolásra alkalmas termékekre áttérő vendéglátók köre is. A hosszú távú cél mindenképpen a fenntarthatóság, ennek egyik eleme a műanyagszennyezés visszaszorítása, majd megszüntetése lehet.

Szerző: Bárdos Mónika

TILTÓLISTÁS MŰANYAGOK

A fenntarthatósági elvek érvényesítése érdekében tilos a műanyag fültisztító pálcika, evőeszköz, tányér, szívószál, italkeverő pálcika, léggömbökhöz rögzítendő és azokat tartó pálcák, beleértve a léggömböt a pálcához rögzítő szerkezetet, és az expandált polisztirolból készült ételtároló edény és italtartó poharak forgalmazása. A műanyag zacskóknál megkülönböztetett szabályozást vezettek be. Az új előírások szerint tilos azoknak a könnyű, egyszer használatos hordtasakoknak a forgalmazása, amelyekből nagy mennyiség fogy. Szintén tilos a könnyű műanyag hordtasak forgalomba hozatala, amelynek falvastagsága 15 mikron és afeletti, a biológiailag lebomló műanyagból készült kivételével. Annak érdekében, hogy csak indokolt esetben használják ezeket, a hagyományos műanyagból készült zacskók környezetvédelmi termékdíját a mostani kilogrammonkénti 57 forintról, 1900 forintra emelték.

Trianon 100 —

Tanulmányok a békeszerződés centenáriuma

Az Ünnepi Könyvhétre készült el a Trianoni emlékév munkáját tudományosan is összegző tanulmánykötet a Ludovika Egyetemi Kiadó gondozásában, benne negyven szerző témához kapcsolódó dolgozatával.

A békeszerződésre mint új határokat kijelölő és egyben tudományos korszakhatárra tekintve kértük a szerzőket, ki-ki a saját szakterületére koncentrálni írja tanulmányát. A kötetből kiderül: nem maradt a magyar közjognak és államéletnek olyan terepe, amely kimaradt volna az átalakulásból, vagy kivonhatta volna magát az események súlya alól.

Megjelent a **Trianon és a családom** esszékötet

A felkért szerzők műveiben megjelennek a Nemzeti Közszerzői Egyetem oktatási irányai, amelyek az egyes résztémákkal alkotnak szintézist, újszerű, a korábnál igazabb képet, amely a 21. századba és a 101. évbe is beleillik. A kötet alapgondolata, hogy megmutassa a karok, intézetek és tanszékek profiljához igazodóan, melyek azok a területek, ahol kollégáink szakemberként elemezték Trianon közvetlen és hosszú távú hatásait. Szakértelmük legjavát adva adtak tárgyilagos képet ágazatuk és kutatási irányuk változásairól, a békeszerződésről, annak az egész 20. századot végigkísérő következményeiről és a nemzetünk életére máig kiható érvényéről, valamint azokról a sorsfordító évekről, amelyek valóban sarokpontot jelentettek a közigazgatás, a rendészet, a honvédelem és a szellemtörténet terén.

Kötetünket és a benne szereplő írásokat négy fejezetbe rendeztük. Az elsőbe a békeszerződés előzményeit és a békekötés részleteit, az 1918-tól az aláírásig tartó időszakot taglaló műveket tettük. A második fejezetbe a világháború lezárását és annak közép-kelet-európai régiós következményeit elemző írásokat válogattuk, amelyek az európai politikában és politikai gondolkodásban, a kisebbségi kérdés geopolitikájában lezajlott változásokra reflektálnak. A harmadik részben a magyar állam újjászervezésére és közigazgatására közvetlenül gyakorolt hatásokkal vetettünk számot. Negyedik, záró részünk pedig Magyarország 20. századi területi változásait, az ezekből fakadó nemzeti sorsproblémákat elemzi, és a hazai politikai és közgondolkodás keretében vizsgálja a békeszerződések kérdéseit.

A kötet mellékleteként olyan nagy formátumban nyomtatott térképeket csatoltunk, amelyek eddig nem voltak ismertek a nagyközönség előtt, mégis komoly tudományos értékkel bírnak, és a diplomáciatörténeti, illetve térképészeti tárgyú dolgozatokat is jól kiegészítik. A térképanyag válogatásában Suba János alezredes, a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum Hadtörténelmi Térképtárának vezetője volt a segítségünkre. A sok képpel illusztrált kötetet Szilágyi Dénes fotói egészítik ki, amelyek a Ludovika épületének vármegyei címereiről készültek. A több mint 600 oldalas, igényes megjelenésű könyv Karácsony Fanni felelős szerkesztő és a kiadói stáb, valamint Horváth Attila és Máthé Gábor lektorok kiváló és gondos munkáját dicséri. Koltay András rektor úr bevezető szavaival ajánljuk a kötetet az olvasó figyelmébe, abban a reményben, hogy az „a hitbeli erősödéshez is hozzájárul, és egyúttal további kitartó munkálkodásra indítja majd”. Szerző: Barna Attila

Az ünnepi évfordulóra időzítve, immár nyomtatott formában is kézbe vehető az a Ludovika Egyetemi Kiadó gondozásában megjelent kötet, amely a tavalyi centenáriumi emlékév minden magyart megszólító nyilvános pályázatainak eredményeit és alkotásait összegzi egy műbe foglalva. A családi hagyományokat és történeteket feldolgozó kiváló esszék és a békeszerződéssel kapcsolatos fotófelvételek most már egymást kiegészítve alkotnak egy könyvet.

A Nemzeti Közszerzői Egyetem a trianoni békeszerződés 100. évfordulója alkalmából 2020 tavaszán esszé- és fotópályázatot hirdetett, amelynek célkitűzése az volt, hogy a pályamunkák írják le és jelenítsék meg a száz évvel ezelőtt történeteket, azok messze nyúló hatásait, a pályázók közvetlen viszonyulását a témához. Személyes élményeket feldolgozva, a nemzeti és családi köteleket ezen a módon is kibontva nyújtsanak betekintést a történelmi fordulópont jobb megértéséhez.

A könyvvé formált leírt, lefotózott emlékek és az így kifejezett tapasztalatok nagyon különbözőek, így elsősorban a személyesség, a hitelesség, a nézőpontok egyedisége számított kiválósági szempontnak az értékelés

során. A kötetet alkotó tizenegy kiválasztott írásmű, és az emlékhelyeket, határokat, határátkelőket, valamint az összetartozást és a szétszakadást megragadó tizenkét kép lenyomata a pályázók és a kiadó munkatársainak közös alkotása, amely ennek a nehéz témának a kötetbe foglalására vállalkozott.

A zsűri által legjobbnak ítélt képek virtuálisan látogatható kiállításaként felkerültek a *Trianon 100* digitális kiadványba is, ahol a fotópályázat fejezetben tekinthetők meg. Ajánljuk a kötetet mindenkinek, aki a történelmi évfordulón szívesen belelapozna ebbe a kiadói igényességgel és sok-sok privát élménnyel gazdagított munkába!

Szerző: Barna Attila

TRIANON APPLIKÁCIÓ

A kiadvány egy újszerű applikációs formátum, amely elsőként a trianoni békediktátum 100. évfordulójának egyetemünkhöz kapcsolódó tartalmait és főbb üzeneteit mutatja be az érdeklődőknek. Lehetőséget biztosít arra, hogy hallgatóink és a nagyközönség egy okoseszközökre optimalizált platformon keresztül is követhessék az ünnepi történéseket. Ezáltal elsősorban intézményünk hallgatóinak és munkatársainak biztosítunk lehetőséget egy újszerű és intelligens felületen az egyetemi évfordulós tartalmak széles körének jobb megismerésére. A kiadványt könnyű és kényelmes használni, honlapunkon, Facebook-oldalunkon, vagy az Apple és a Google áruházakban rákeresve könnyen letölthető.

80 ÉVE BOMBÁZTÁK KASSÁT

hadba
lépésünk
döntő
pillanata

1941. június 26-án azonosítatlan repülőgépek 29 bombát dobtak Kassa városára. Az agresszorok kiléte talán soha nem derül ki, ám az tény: a támadás döntő módon billentette a mérleg nyelvét Magyarország második világháborús hadba lépésének irányába. A 32 emberéletet és 80 sebesültet követelő akciót Bárdossy László miniszterelnök kormánya szovjet támadásnak minősítette, ellentámadást indított, a többit pedig ismerjük: Magyarország ismét belépett egy olyan háborúba, amelyből végül a vesztesek oldalán került ki.

Bárdossy László 1941. április 3. és 1942. március 7. között volt Magyarország miniszterelnöke, aki egy ideig vonakodott belépni a háborúba. Még akkor sem üzent hadat Jugoszláviának, amikor 1941 áprilisában a jugoszláv légierő több alkalommal magyar területeket bombázott. Később az önálló horvát állam kikiáltásával Jugoszlávia megszűnt létezni, így a magyar csapatok Délvidék területére léptek. Bárdossy a háborúban való magyar részvétel kérdésében szemben állt Werth Henrikkel, a honvéd vezérkar főnökével, Bartha Károly honvédelmi miniszterrel, de közös platformot alkotott Horthy Miklós kormányzóval és Szombathelyi Ferenc későbbi vezérkari főnökkel. Kassa bombázása után egy nappal azonban végül ő maga javasolta a Szovjetunióval való hadiállapot kinyilvánítását.

A rejtélyes bombázás és annak szemtanúja

Június 26-án reggel egy másik incidens is történt Rahónál. Valószínűleg a később Kassát bombázó gépekről géppuskatámadás érte a Budapest és Körösmező között közlekedő gyorsvonatot, ami három halálos áldozatot és hat sérültet követelt. »

A PARTRIDGE-JELENTÉSEK KASSA BOMBÁZÁSÁRÓL

Katonai Hírszerző Osztály
Hadügyminisztérium, Vezérkar
Katonai Attasé Jelentése... Magyarország

1.Tárgy: Kassa bombázása I.G. No. 9930

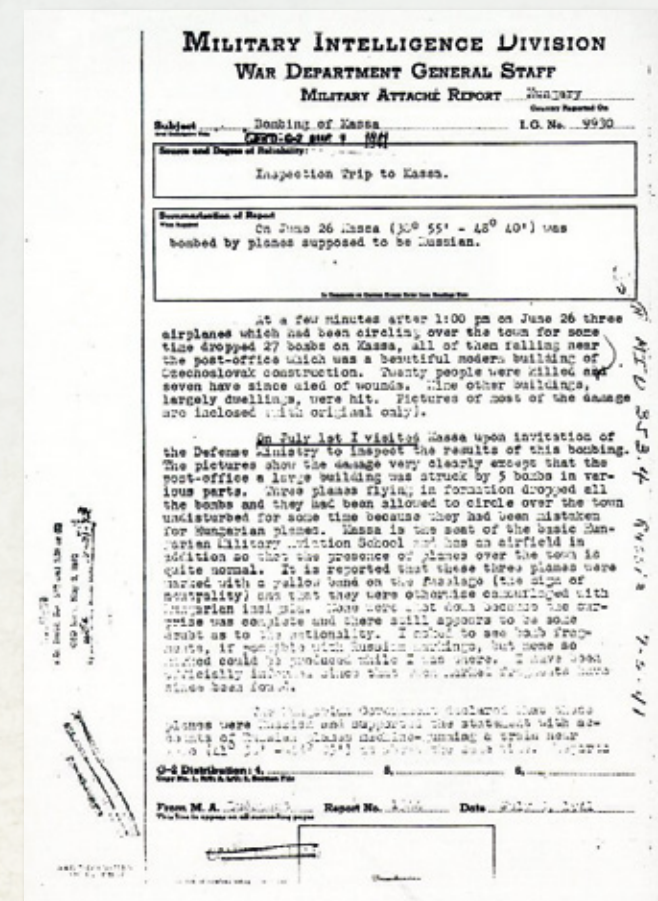
Forrás és megbízhatóság mértéke:
Ellenőrző út Kassára

A jelentés összefoglalása:
Június 26-án oroszok vélt gépek bombázták Kassát
(38°55' - 48°40')

Június 26-án néhány perccel egy óra után három repülőgép, amelyek egy ideig a város felett keringtek, 27 bombát dobtak Kassára; mind a postahivatal – egy szép modern, csehszlovákok által létesített épület – közelébe esett. Húsz ember meghalt és azóta még két ember belehalt a sérüléseibe. Kilenc további épületet, főként lakóházakat, találat ért.

Július 1-én a Honvédelmi Miniszter meghívására Kassára utaztam, hogy megtekintsem ennek a bombázásnak az eredményét. A fényképek világosan mutatják a rombolásokat, kivéve a postahivatalt, egy nagy épületet, amelynek különböző részeit öt találat érte. Kötelékben repülve három gép dobta az összes bombát. Egy ideig háborítatlanul köröztek a város felett, mivel tévesen magyar gépeknek vélték azokat. Kassa a székhelye a magyar alsófokú repülő iskolának és repülőtérral is rendelkezik, úgy hogy a repülőgépek jelenléte a város felett normálisnak tekinthető. Jelentették, hogy a három gép sárga sávot (a semlegesség jelét) viselt a törzsein és megtévesztésül magyar felségjelzéssel voltak ellátva. Egyet sem lőttek le a teljes meglepetés és a még azóta is kétséges nemzetiség miatt. Kértem, hogy mutassanak repeszeket, lehetőleg olyanokat amelyek orosz jelzések vannak, azonban ilyeneket nem tudtak felmutatni, amíg ott voltam.

A magyar kormány kijelentette, hogy ezek a gépek oroszok voltak és alátámasztotta ezt a nyilatkozatot azzal a beszámolóval, hogy körülbelül ebben az időben orosz gépek géppuskáztak egy vonatot Rahó közelében. (41° 50' - 48° 05') Ugyanezen a délutánon két további Kassa elleni támadást jelentettek; az egyik 9 géppel, a másik 4 géppel, azonban ezeknél a támadásoknál a gépeket elűzték mielőtt bombákat dobhattak volna. Oroszország tagadja ezeket a támadásokat. Ezek a Kassa és Rahó elleni támadások szolgáltattak annak a június 27-i magyar nyilatkozatnak az indokaként, amelyik megállapította, hogy Magyarország és Oroszország között hadiállapot áll fenn. Azóta háromszor jelentettek orosz gépeket Magyarország

felett és jelentették, hogy hármat lelőttek Csap (39° 50' - 43° 30') felett június 29-én.

Nincs határozott bizonyíték arra, hogy a június 26-i támadást orosz gépek hajtották volna végre, bár ez lenne a természetes és logikus feltevés. Kifejezést nyert az a feltevés, amelyet néhányan hisznek, hogy ezt a támadást mások követték el azért, hogy Magyarországot Oroszország elleni háborúba kényszerítsék. Nem tudok ezzel a feltevéssel kapcsolatban egyéni vélemény(t) nyilvánítani, csak azt, hogy lehetséges, de részemről nem tartom valószínűnek.

R. C. Partridge
őrnagy, Szárazföldi Hadsereg,
katonai attasé

A támadást követően 13 óra után bukkant fel a három, felségjelzés nélküli bombázó Kassa felett. A bombázás mindösszesen két percig tartott, a gépek 29 robbanószerkezetet dobtak le, melyek a Postapalotába és egyéb lakóépületekbe csapódtak. A 32 halálos áldozatot követelő támadás mintegy 3 millió pengő kárt okozott. Kassán működött akkoriban a repülőakadémia, így nem sokkal a támadás után magyar vadászgépek eredtek az azonosítatlan bombázók nyomába, de egy kilométernél jobban nem tudtak a közelükbe érni. Szemtanúk arról számoltak be, hogy a gépek valamiféle sárga alakzatot, esetleg csikot viseltek, de ebből még nem sikerült beazonosítani őket. *(A csik a német gépek megkülönböztető jele volt akkoriban. – a szerk.)* A bombatámadást átélte és túlélte a Ludovika Akadémia 1940-ben avatott tüzér főhadnagya, Hodobay Andor is. A 2020-ban elhunyt egykori tiszt nem egészen egy évvel halála előtt, 100. születésnapján köszöntésén beszélt lapunknak Kassa bombázásáról. „Emlékeim szerint akkor a tiszt étkezdében ebédeltem, amelynek a gyalogezred adott otthont. Ez légvonalban körülbelül 800 méterre volt a tüzérlaktanyától, és az első vagy második emeleten volt az étkezdé. Egyszer csak robbanásokat hallottunk. Szaladok az ablakhoz, hát látom, hogy lövik a laktanyánkat. A repülőgépek széles sárga csíkkal festettek voltak. A tüzértisztek nagy része a szerencsének köszönheti, hogy nem volt veszélyben, mert épp akkor a gyalogezred tiszt étkezdéjében volt. Később a fel nem robbant bombákat már a műtűszerészeink robbantották fel a gyakorlótéren” – emlékezett vissza a magyar történelem egyik leghíresebb rejtélyére Hodobay Andor.

„Causus belli” – vizsgálat és „háborús ok”

A bombázás utáni vizsgálat az épületek romjai között talált, fel nem robbant bombákat egyértelműen a Szovjetunióból származóként azonosította, amolyan perdöntő bizonyíték volt ez, legalábbis a hadsereg így kezelte. Krúdy Ádám, a kassai repülőter parancsnoka jelentésében német bombázók felismerését emlegette, azonban ezt Horthynak nem mondták el. Négy nappal korábban Hitler támadást indított a Szovjetunió ellen, amelyhez a román és szlovák csapatok is csatlakoztak. A magyar vezetés pedig a Trianon idején elvesztett területek visszacsatolása érdekében hozott bécsi döntések lehetséges revízióját látták a történelemben, különösen akkor, ha az említett két ország csapatai nélkülünk vállalnak részt a gyors német sikerben. A német csapatok ugyanis az első napok offenzíváiban tényleg villámgyors sikereket értek el a zilált és koordináció híján lévő Vörös Hadsereg ellenében, ezért a magyar vezérkar is kockázat nélküli szerepvállalásban hitt, és akár újabb kedvező

határmódosítást remélt. Kassa bombázása lendületet adott a szovjetellenes szövetségnek, így a kormány – Horthy jóváhagyásával – június 26-i ülésén döntött a hadiállapotról, válaszcsoportot rendelt el. Magyarország belépett a második világháborúba, július 1-jén 40 ezer katona csatlakozott a német hadjáratához. Mint kiderült: a villámháború álom maradt, helyette évekig húzódó, véres öldöklés kezdődött, amely a Donhoz, a Magyar Királyi Honvédség legsúlyosabb katasztrófájához vezetett.

Örökre rejtély marad?

Elméletek sora született már arról, hogy végül ki volt a felelős a 80 évvel ezelőtti kassai bombázásért. A szovjet agresszió ennyi idő távlatából (is) logikátlannak tűnik, hiszen a június 22-i német támadást követően felmerül a kérdés: fűződött-e érdeke Sztálinnak egy újabb ellenfél háborúba rángatásához? Aligha! Ez a tézis 1945 után különösen megerősödött, az akkori politikai fordulat után a kassai támadást német provokációként mutatták be, amely a hadba lépést Hitler oldaláról akarta kikényszeríteni. Ez az elmélet azonban szintén sántít, hiszen Németország akkoriban egyáltalán nem szorult rá a Magyar Királyi Honvédségre. A Luftwaffe támadása esetén nemcsak a katonák, de a civilek is felismerték volna a gépeket, elvégre azok korábban nap mint nap ott repkedtek a fejük fölött. Egy ideig szintén népszerű elmélet volt a „magyar öntámadás” is, ám ez azért tűnik valószínűtlennek, mert a Honvédség vadászgépei akár a saját bázisukat is megsemmisíthették volna egy eltévedt bombával. Szintén fel-felbukkanó elmélet volt később a szlovák, román vagy jugoszláv pilóták gépekbe ültetésének mítosza, amelyet egyfajta bosszúként emlegettek a trianoni revízióért és az elesatolt területek Magyarországnak való visszaadásáért. Akkoriban egyébként kizárólag Románia rendelkezett olyan gépekkel, amelyek ekkora bombákat elbírtak, de azokból is csak néhány darab volt. Napjainkban a kassai bombázás kapcsán a legelfogadottabb teória, hogy a támadást tényleg a szovjetek követték el, de tévedésből. Akkoriban ugyanis Eperjesen jelentős német kommunikációs bázis épült ki, és ezt akarták lebombázni. Ám mivel Kassa és Eperjes egymás kiköpött mása, ráadásul egy több ezer kilométerrel érkező gép pilótafülkéjéből nehéz is azonosítani, így a bombát az előbbire dobták le egy navigációs hiba következtében. Persze ez is csak egy elmélet; a kassai bombázás elkövetői valószínűleg örökre homályban maradnak.

Szerző: Tasi Tibor Fotó: Sztchlo János/ForTEpan

A teknős és a nyúl, avagy a jog versenyfutása a technológiával

A köztudatban a GDPR rövidítés egyelőre inkább számít átoknak, mint az amúgy aranyat érő személyes adataink védangyalának. Az Infortörvénytől a GDPR-ig című új szakkönyv azonban azt is megmutatja, hogyan feszülnek egymásnak különböző hatalmak érdekei az adatok piacán.

Jog kontra technológia

A kisebb cégek vezetőinek a GDPR kapcsán gyakran juthat eszébe Virág Árpád híres kifakadása *A tanú* című kultikus filmből: „Mutasson nekem egyetlen embert ebben a tetves országban, akire ha kell, öt perc alatt nem bizonyítom rá, hogy bűnös!” A nagyobb, akár globális piaci szereplők magatartását vizsgálva viszont az látszik, alapelvükké vált: amit büntetlenül vagy „menedzselhető kockázat” mellett meg lehet tenni, azt meg is teszik. Bármennyire is drasztikus változásokat ígért, a GDPR miatt a piac nagyobb szereplői nem hátráltak meg, szakjogászok hadát alkalmazva építették be az adatkezelésre vonatkozó joganyagot mindennapi gyakorlatukba. Úgy tűnik, a jog eszköztára akár még az Európai Unió területén is korlátozottabb, mint a technológia ereje. Jóval nagyobb piaci félelmet keltett ugyanis, amikor kiderült, hogy az Apple által fejlesztett iOS és iPad OS operációs rendszerek legfontosabb újdonsága, hogy az alkalmazások már csak felhasználói engedély birtokában továbbíthatják az eszközön begyűjtött adatokat harmadik fél számára. Nem a tételes jog, hanem ez az egyetlen adatvédelmi kapcsoló gördített komoly akadályt a tevékenységünk alapján készített, minden eddiginél személyre szabottabb hirdetések elé. A Facebook egyenesen azzal kampányolt, hogy az új funkció a szabad internet és az ingyenes közösségi média végét jelenti, ám az Apple nem hátrált meg, és néhány hónap türelmi idő után aktiválta az adatvédelmi követés beállításának lehetőségét, így az általánosan elérhetővé vált.

Legyőzni a berögzült ellenállást

Jogalkalmazóként hajlamosak vagyunk a GDPR nyakába varrni sok olyan kötelező eljárást is, amely már korábban is

érvényben volt. Az adatkezelés legfőbb kérdései ugyanakkor immár nemcsak a munkánk során, hanem a magánéletünkben is megjelentek. Vajon ön rákattintott itt, a weblapunkon a sütitiket elfogadtató szalagra? A cookie-k kezeléséről vagy az adatvédelmi szabályzat elfogadásáról kedvenc oldalain is döntenie kellett már, nem is beszélve a többi, elolvasandó, bepipálandó felugró ablakról. Bármennyire is a technológia diktálja a tempót, a GDPR és az adatok védelme elsősorban mégsem informatikai kérdés. Éppen ezért az új szakkönyv 16 szerzője – legtöbbször gyakorló jogász, adatvédelmi szakember – a GDPR mint fogalom által kiváltott általános társadalmi ellenállás leküzdéséhez, az alapvető jogalkotói célok jobb megértéséhez szeretne hozzájárulni egy-egy témába vágó tanulmánnyal.

Adattakarékosság, célhoz kötöttség, jogszerűség, pontosság – talán mindenki hallott ezen elvekről, amelyek szerepelnek e sokat emlegetett európai rendeletben is. Az alapelvek kifejtése okán a kötet írásai felölelik a magyarországi változásoknak, az adatvédelem uniós horizontjának, a technológiai és a versenyjogi történéseknek, illetve a mindennapi adatvédelmi konzekvenciáknak a területét is. Emellett a kötet függelékéből szintén megismerhetők az Európai Unió Bírósága e témába vágó, a 2011–2020-as időszakban született ítéletei. Ha adatvédelmi szakemberként szeretné jobban tudni, hogyan kezelhet munkája során személyes adatokat, esetleg egy speciális jogesetre kíváncsi, illetőleg ha akár egyetemi hallgatóként, akár csak a téma iránt érdeklődő laikusként szeretne egy alapvető ismeretrepertoárra szert tenni a GDPR-al kapcsolatban, akkor mindenképpen érdemes kezébe vennie ezt a most megjelent kötetet, amely a ludovika.hu webshopjában is kapható.

Szerző: Sarnyai Tibor

HAZUGSÁGOK MÁGUSA

Mennyit érdemes lopni a gazdagoktól? Meddig építhető a piramis?

Barry Levinson filmje minden idők legnagyobb átverését és Bernie Madoff üzletember (le)bukását mutatja be.

A fehérgalléros bűnözés aranykorában még mindig megdöbbenti a közvéleményt, ha valaki észrevétlenül képes dollármilliárdokat ellopni neves befektetőktől. Bernie Madoff üzletember, befektetési tanácsadó és tőzsdeelnök éveken át folytatott „piramisjátékának” köszönheti „népszerűségét”. Az üzletember az 1990-es évek eleje óta károsította meg az embereket, összesen mintegy 65 millió dollárt „varázsolta el”, míg végül 2009-ben letartóztatták, és 150 év börtönre ítélték.

Bernie Madoff saját rendszert épített ki: magas hozamot ígérve hálózta be ügyfeleit, a régi befektetőinek ígért hasznot pedig az új befektetők zsebéből fedezte. Rövid időn belül az amerikai pénzügyi világ egyik meghatározó alakja lett, és megalapította a technológiai részvényeket összesítő tőzsdét, a NASDAQ-ot, amelynek a 90-es években elnöke is volt. De nem csak a pénzügyi világban volt neve, hanem ismert figurája volt a felsőosztály elit köreinek is. Jótékonykodott, különböző alapítványok, neves befektetők pénzeit kezelte. Csakhogy, mint oly sokan másokat, Madoffot is utolérte a 2008-as pénzügyi válság: kipukkadt a lufi, lerántva a leplet az – amúgy zseniális – csalásról.

A dokumentumfilm, vagy inkább dokumentarista lélektani dráma, csak felületesen mutatja be a piramisjáték módszertanát, viszont annál alaposabban járja körül a család lélektanát, s enged betekintést a csaló (és családja) történetébe. A részben önéletrajzi alkotásnak készült film végigkíséri a „Madoff Birodalom” összeomlását, a 2008-as év történéseit, s közben a nézők betekintést kapnak a fehérgalléros bűnözők életébe is.

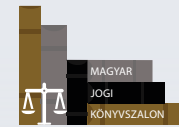
Michelle Pfeiffer, Robert de Niro és Hank Azaria játéka még a gyengébb pillanatokból is kihozza a maximumot, feledtetve a tényt, hogy az alkotók többször elrugaszkodtak a tényektől, s a családi lélektant helyezték előtérbe. Madoff fiainak megfelelési kényszere tragédiába torkollik,

megkérdőjelezve mindazt, amit eddig a munkáról és a családról gondoltak. Emberi sorsok, tönkretett életek sokasága kísérté az elmúlt évtizedek legnagyobb botrányát, amely sokakból félelmet és bizalmatlanságot váltott ki a modern kor pénzintézményeivel és brókereivel szemben. A képsorok elgondolkodtató képet festenek egy család életéről, akiknek mindene volt a pénz, amely valójában soha nem is létezett. Drasztikus módon változott meg a gyerekek, unokák, menyek élete. Azonban aki a legtöbbet veszíti, az a feleség, aki nemcsak tisztességes asszonyként, de mint anya és nagymama is elbukott. Utána pedig csak a talpra állás marad egy lepukkant motel zsúfolt medencéjének széléről.

Szöveg: Zavodnyik Blanka

Fotó: Sebestyén László | Forrás: www.reformatus.hu

ELSŐ MAGYAR JOGI KÖNYVSZALON

JOG – INNOVÁCIÓ – KULTÚRA

Károli Gáspár Református Egyetem

BETHLEN GÁBOR Alapkezelő Zrt.

A Magyar Jogász Egylet és az Alkotmánybíróság szervezésében Magyarországon először nyitja meg kapuit a **Jogi Könyvszalón**, amelynek a **Károli Gáspár Református Egyetem** impozáns épülete ad otthont. A rendezvényen

- 17 jogi könyvkiadó
- ünnepélyes könyvbemutatók
- exkluzív dedikálási lehetőségek
- pódiumbeszélgetések
- díjátadók
- kreditpontos képzések

KEDVEZMÉNYES KÖNYVVÁSÁR

várja az érdeklődőket.

A belépés díjtalan, de védettségi igazolványhoz kötött!

Tartson velünk a jogi könyvek ünnepén!

A rendezvény díszvendége:

Áder János köztársasági elnök.

2021. SZEPTEMBER 18.

Károlyi–Csekonics-palota

1088 Budapest, Reviczky utca 6.

konyvszalon@jogaszegylet.hu

www.jogikonyvszalon.hu

GASZTRONÓMIA, SPORT, KALAND, JÁTÉK

Minden adott ahhoz, hogy egy élményekkel teli napot, vagy akár csak néhány órát tölts el ezen a varázslatos helyen.

Látogass el és kapcsolódj ki Budapest legpezsgőbb zöldövezetében:

**ÉLVEZD SZABADON A NYÁRAT
A LUDOVIKA CAMPUSON!**

NEMZETI
KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM
LUDOVIKA

Budapest, VIII. kerület,
Orczy-park